

Рôкъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 21-го Юлія, 1904. Число 29. — Vol. XII. Scranton, Pa.. Thursday, July 21, 1904. No. 29.

— »РУСЛАН« пише: „Grek-Katholik Hirlap (Греко-католицкій Посланникъ) доносить, що папа именувавъ звѣсного о. Годобая почеснымъ апостольскимъ протонотаріемъ зъ правомъ ношеня епископскихъ вôднакъ. Угорска »Наука«, помѣщаючи сю вѣстку, додае вôдъ себе, що именоване се не стоить въ жадной звязи зъ греко-католицкимъ епископствомъ въ Америцѣ и що симъ епископомъ може бути и хто иньшій, а не конче о. Годобай."

— ВЪ НЮ-ЙОРКУ при улицѣ Блекеръ приловила поліція цѣлу шайку картярôвъ, котрѝ вôддавали ся газардовнымъ грамъ. Приарештовано властителя льокалю и 23 осôбъ. Господаря выпущено на волю за кавціею $500, а участникôвъ гры покарано гривною по 3 дол.

— БОРБА товариствъ корабельныхъ, зъ котрои скорыстало тысячѣ еміґрантôвъ, мае ся вже закôнчити. Якъ звѣстно, корабельне товариство Кунардъ, щобы зробити конкуренцію нѣмецкимъ товариствамъ перевозовымъ, опустило значно цѣну ѣзды черезъ море для низшои верствы еміґрантôвъ, котрѝ ѣдуть третою клясою, пôдъ покладомъ. Борба тота е предметомъ нарадъ директорôвъ рôжныхъ товариствъ корабельныхъ и якъ видко зъ ходу нарадъ всѣ они суть готовѝ до згоды. Такъ отже цѣна переѣзду черезъ море въ короткôмъ часѣ знову пôднесе ся до давнои высоты.

— САМУЕЛЬ ГОФМАНЪ зъ Ню-Йорку зôставъ минувшого мѣсяця арештований, позаякъ падало на него пôдозрѣне, що вôнъ замордувавъ свою жѣнку. Однакъ для браку доказôвъ выпущено його на волю. Доперва въ пятницю 8. липня впала поліція на тропъ, що убѣйцею жѣнки е нѣхто иньшій, а таки самъ Гофманъ. Въ той цѣли арештовано його на ново.

— ВЪ Ню-Йорку пôдчасъ неприсутности одного купця, зайшовъ до його помешканя 14. лѣтный хлопець и укравъ золотый годинникъ вартости $75. Бачила се чотыролѣтня дѣвчинка, котра сейчасъ повѣдомила о тôмъ батька. Купець приказавъ хлопця єрештувати. Въ судѣ признавъ ся хлопець до вины, а за кару пôйшовъ до дому поправы, де буде пробувати до 18. року житя.

— ЧЕРЕЗЪ Брему и Гамбурґъ переѣхало въ першій половинѣ бѣжучого року 133.651 еміґрантôвъ. Минувшого року въ тôмъ самôмъ часѣ переѣхало черезъ згаданѝ пристани о 50.437 еміґрантôвъ бôльше, якъ теперь. Отже еміґрація черезъ тѝ порты зменшае ся.

— ВЪ Ню-Йорку при 14. улицѣ повставъ огонь, котрый знищивъ великій будинокъ, вартости $10.000. Огонь сей, е тымъ цѣкавый, що повставъ на другôмъ поверсѣ, де нѣхто не мешкае, и то вже третый разъ сего року. Догадують ся, що огонь пôдкладае властитель склепу зъ черевиками, котрый убезпечивъ свôй склепъ на высоку суму.

— ЩОБЫ усмирити бôль зубôвъ, уживала одна надзирателька хорыхъ, мѣшанины зъ лявданумъ и опіюмъ. Въ пятницю 8. липня, найдено еѣ неживою на лôжку. Догадують ся, що мусѣла въ завеликôй скôлькости з'ужити сеи мѣшанины, що спричинило еѣ смерть.

— ВЪ Шарльотенбурґу пôдъ Берлиномъ въ Нѣмеччинѣ найдено мѣшокъ зъ трупомъ молодои 20. лѣтнои дѣвчины. Руки, ноги и голова були вôдтятѝ и зложенѝ коло туловища. Тѣло було покрите синяками и ранами. Лѣкарѣ ствердили, що замордована була въ вôдмѣннôмъ станѣ, що вже передъ тымъ була матерею и що легкѝ мала сильно надворушенѝ черезъ сухоты. Хто еѣ замордувавъ и въ якôй цѣли, досы не выслѣджено. Єще люде не охололи по першôмъ враженю, якъ найдено въ каналѣ, при найбôльше оживленôй улицѣ Берлина тѣло безъ головы 9. лѣтнои дѣвчинки. Лѣкарѣ ствердили, що дѣвчинка передъ смертію зôстала поганьблена. Президентъ поліціи вызначивъ нагороду 1000 марокъ за выкрите злочинця.

— НѢМЕЦКІЙ перекладъ Шевченка. Въ Чернôвцяхъ появила ся нѣмецка брошура п. з. „Schewtschenkos ausgewaehlte Gedichte". Є се перекладъ кôльканайцятьохъ вѣршѣвъ Шевченка, зладженый проф. Сергіемъ Шпойнаровскимъ, котрый задумуе выдати бôльше такихъ брошуръ, щобы познакомити европейску публику зъ вызначнѣйшими плодами Шевченковои музи. Для певнѣйшого осягненя сеѣ цѣли подавъ перекладчикъ коротку житепись поета изъ загальною характеристикою его творôвъ, а надто неяснѝ для чужинцѣвъ мѣсця заосмотривъ короткими замѣтками.

— ДИКÎ звѣрята. Въ роцѣ 1903. убито въ Індияхъ 199 тигрôвъ, котрѝ пожерли 190 людей. Найбôльше небезпечнѝ були 4 тигры, але тыхъ не забито доси, мимо того, що рядъ офѣрувавъ $100 нагороды за кождого. Въ однôмъ округѣ пожеръ оденъ тигръ 48 людей. Въ середныхъ Індіяхъ заѣли пантеры 180 людей, а вовки 50 людей. Львы суть меньше небезпечнѝ.

— ВЪ НАСЛѢДОКЪ Слокумъ-катастрофы зарядженo нову інспекцію всѣхъ перевозовыхъ кораблѣвъ.

— КАНАДІЙСКÎ Духоборы заробили въ 1903 р. $110.000 на колѣѣ. Скôлько заробили Русины?

— ДУХОБОРЫ дôстали вôдъ канадійского уряду 320 тысячь акрôвъ землѣ. Минувшого року докупили они землѣ за $60.000.

— КОЛО Петербурга, Ill. звѣявъ сильный вѣтеръ Торнадо цѣлый пасажирскій потягъ зъ моста, причôмъ оденъ чоловѣкъ стративъ жите а 40 осôбъ зôстало тяжко покалѣченыхъ.

НАРОДНЫЙ ФОНДЪ РОСТЕ СКОРО!

Въ Lethbridge, Alta. Canada, на хрестинахъ гостѣ забавляли ся дуже хорошо. Пôдчасъ забавы оденъ зъ гостей промовивъ въ имени новонародженого хлопчика и заохотивъ присутныхъ, абы жертвовали скôлько хто може на Народный Фондъ. Єго бесѣда не була даремна, бо за пару хвиль зложили:

Сем. Свѣдеръ 50 ц.; Йос. Бубнякъ, І. Стефанюкъ, Г. Ґулаховскій, о. А. Вѣльчаньскій, В. Стефанюкъ, І. Піско, Ш. Піско, В. Поклітаръ, М. Тудоръ, О. Солчаничь по 25 ц.

Дальше зложили:

Въ Ansonia, Conn. о. Улицкій, за марки 2.00.

Въ Hastings, N. Y. Лукачь Ференцъ, жертва 1.00.

Въ New York, К. Фарнеґа, за тикеты (punch) 1.00.

Въ Olyphant, Pa. Гнатъ Лиґусъ выкориставъ забаву пôдчасъ хрестинъ у Василя Мацѣйовского въ той способъ, що пôднѣсъ важнôсть Народного Фонду, а гостѣ радо выслухали его бесѣды и зложили на ту цѣль $3.65.

Shenandoah, Pa, Семанъ Демчко надôславъ 1.50 за тикеты (punch) а то: вôдъ Макс. Курила 1.00, а вôдъ свого хлопця Григор. Демчка 50 ц.

Честь и подяка належить ся всѣмъ Русинамъ зô Сп. Державъ и Канады, що не забувають на Фондъ Народный! Дай Боже, абы родичѣ дочекали ся краснои потѣхи зô своимъ дѣтей. и абы всюда по цѣлôй Америцѣ нашѝ люде памятали на Народный Фондъ при кождôй забавѣ и нагодѣ!

„АПОСТОЛЫ БОГА".

Помѣжъ Монголами въ Алтайскихъ горахъ въ Сибѣри розпочавъ ся грôзный рухъ, выкликаный тимъ, що вони выжидали якогось бога Айрота, котрый мае ихъ увôльнити зъ російского ярма и помочи имъ оснувати независиме королѣвство. Зôбрало ся кôлька тысячôвъ Монголôвъ пôдъ проводомъ якихсь людей, котрѝ называють себе апостолами Айрота. Абы мати вплывъ на темну масу, послугують ся електричными машинами и иншими подôбными средствами. Самъ Айротъ сидить въ колибѣ и народови не показуесь. За него говорить зъ народомъ бѣло убраный старець въ товариствѣ дѣвчатъ. Калмуки, котрѝ доси були прихильнѝ Росіянамъ; заховують ся таемничо; о науцѣ Айрота не можна нѣчого довѣдати ся.

Звѣсне лишь тôлько, що наука бога позволяе брати лише золотѝ и срѣбнѝ грошѣ и внаслѣдокъ того Монголы за безцѣнъ продають всѣ паперовѝ грошѣ.

— ЗАНОСИТЬ СЯ на довгій тревалый страйкъ рѣзникôвъ въ цѣлыхъ Сполученыхъ державахъ, черезъ що цѣна мяса дуже пôднесе ся, а убога людность, котрои одинокою поживою е мясо, буде позбавлена сего найважнѣйшого віктуалу. Страйкарѣ домагають ся лѣпшои платнѣ вôдъ компаністôвъ. Стрейкъ розпочавъ ся 12. липня въ тыхъ мѣстахъ, де находять ся великѝ рѣзнѣ. Въ Чікаґо застрайкувало 15000 рѣзникôвъ, въ Канзасъ Сити 8000, въ Омага 4000, въ Сенъ Джосефъ 5000 а въ Су Сити 1000 рѣзникôвъ.

— ҐРАМЕРЪ Антонина зъ Ню-Йорку, 20-лѣтна дѣвчина посварила ся зô своею матерею и въ злости кинула до неѣ черевикомъ, поцѣливши обцасомъ въ саме око. Любу доню, вôддала мати на поліцію, а та пôслала еѣ до дому поправы.

— ЖИДЫ Сіоністы, то е тѝ, котрѝ стремлять до вôдбудованя своеи вôтчины Палестины понесли неоцѣнену втрату черезъ смерть свого провôдника дра Теодора Герцля, котрый въ тыхъ дняхъ померъ у Вѣдни. Жиды сіоністы цѣлого свѣта прибрали жалобу а въ Чікаґо вôдбувъ ся величавый вечерокъ въ честь померпого.

— ТОВПА народу не довго надумовала ся, якъ мае покарати Ніґра, що вдеръ ся до спальнѣ п. Джанстонъ, жены поважаного горожанина мѣста Гавстонъ, Місс. П. Джанстонъ спала зъ дѣтьми въ своемъ покою. Мужъ еѣ десь бувъ поѣхавъ. Нагло почула шмеръ коло вôкна и побачила передъ собою Ніґра. Хотѣла кричати, але Ніґеръ загрозивъ еи смертію. Вôдважна жѣнка не втратила єднакъ притомности, и въ мить вхопила за револьверъ, котрый бувъ укритый пôдъ подушкою. Ніґеръ коли се побачивъ утѣкъ, а на крикъ жѣнки збѣгли ся сусѣды и по довгôмъ шуканю знайшли Ніґра. Безъ намыслу товпа народа вхопила Ніґра и повѣсила його на желѣзничôмъ мостѣ.

— ЗЪ ПРИЧИНЫ выѣзду о. Стефана Макара до Галичины, обнявъ редакцію и адміністрацію »Слова« о. Павло Тимкевичь зъ Йонкерсъ, Н. Й. Зô всѣми справами дотычачими просвѣтного выдавництва им. А. Бончевского »Слово« треба вôдъ теперь вôдноситись на адресу Rev. Paul Tymkievich, 45 Oak St., Yonkers, N. Y. Слѣдуюча книжочка выйде троха пôзнѣйше якъ звычайно, однакъ выдавництво се буде появлятись и дальше разъ на мѣсяцъ а цѣна его буде така сама $1.50 на рôкъ.

Новôтнѣ революціи.

Написавъ

Вячеславъ Будзиновскій.

Найновѣйша гісторія була свѣдкомъ найрôжнѣйшихъ революцій и бунтôвъ народныхъ. Въ полудневыхъ американьскихъ державахъ революціи суть на дневнôмъ порядку. Тѣ революціи робить звычайно часть державнои арміи, а найчастѣйше розходить ся о таку дурницю, якъ о змѣну президента державы. Лише одна бразилійска революція перемѣнила державу зъ монархіи въ републику.

Въ Сербіи мали мы двôрску революцію, котру зробила частина арміи, а котрôй розходило ся о змѣну дому пануючого (Такожъ въ російскôй революціи, званôй бунтомъ декабристôвъ, розходило ся о особу царя, котрый згодивъ бы ся на ихъ реформы, вôдповѣдаючѣ бажанямъ проводникôвъ бунту). Російскѣ „нігілісты" полювали на жите царôвъ, абы присилувати ихъ до наданя конституціи, або абы самымъ захопити власть въ державѣ и зъорґанізувати державу пôсля своеи демократичнои проґрамы.

Зъ масовыхъ революцій маємо: 1) Дуже довгу революцію Ирляндцѣвъ, котра зъ перервами тягла ся кôлька сотъ лѣтъ, а котра торôкъ увѣнчала ся побѣдою Ирляндцѣвъ о стôлько, що Анґлія вже уможливляє Ирляндскимъ хлопамъ выкупно паньскои землѣ при помочи державнои касы;

2) Революцію хіньскои черни противъ розбишацкои господарки Европейцѣвъ въ Хінахъ;

3) Револьту Хорватôвъ противъ мадярского правительства о права хорватскои мовы въ урядахъ;

4) Бунтъ рускихъ хлопôвъ въ Росіи противъ панôвъ, котрый для хлопôвъ скôнчивъ ся дуже нещасливо;

5) Революцію македоньского народу проти Турка, котра, хочь еще не скôнчила ся, присилувала Австрію и Росію заопѣкувати ся Македонцями.

Коли приглянемо ся всѣмъ тимъ революціямъ, особливо революціи македоньскôй, ирляндскôй и бунтови рускихъ хлопôвъ въ Росіи, то побачимо, що нынѣшнѣ революціи народныхъ масъ зачинають бути иншѣ, нѣжь давнѣйшѣ революціи масъ. Мы бачимо, що способы веденя революцій змѣняють ся, бо сѐ, що давнѣйше давало революціямъ силу, нынѣ знищило бы революцію, а се, чого давнѣйше керманичѣ державъ не бояли ся, то се дає теперь революціонерамъ страшну и рѣшаючу силу.

Нынѣ суть неможливѣ всѣ революціи и повстаня зъ часôвъ, коли то держава чи начальникъ державы мали мало вôйска зъ лихимъ старосвѣтскимъ оружіємъ, а народна маса не гôрше була узброєна, якъ державне вôйско. Примѣры такихъ революцій маємо навѣть въ нашôй гісторіи. Польща мала дуже мало вôйска, а рускій народъ бувъ не о много гôрше узброєный вôдъ польскихъ жовнѣрôвъ. Рускій народъ мôгъ отже дуже легко зробити революцію противъ Польщи. Було се тимъ лекше зробити, бо на Украинѣ було навѣть руске вôйско (козаки), котре прилучало ся до рускихъ революцій, а навѣть перше зачинало бунтъ. Нынѣ въ цѣлôй Европѣ неможлива анѣ гайдамаччина, анѣ така революція, яку рускѣ козаки разомъ зъ рускимъ народомъ зробили були противъ Польщи, анѣ така революція, якою було польске повстане.

Народы гнобленѣ державою, не могуть нынѣ робити явныхъ масовыхъ бунтôвъ противъ своеи державы, бо товпа народу, хочь бы потайки зъорґанізувала ся въ армію, не буде мати нѣ манліхерôвъ, нѣ гарматъ. Нынѣ, примѣромъ въ Австріи, навѣть дурного револьвера не можна мати безъ вафенпасу. Чехи бунтують ся противъ правительства, але революцію роблять лише языкомъ въ державнôй радѣ, або що найбôльше задемонструють на улицяхъ и въ нѣмецкôмъ касинѣ выбють шибы. Якъ бы Чехи захотѣли повстанемъ ввести въ живе своє „право державне", то на кôлька сотокъ тысячѣвъ ческихъ повстанцѣвъ выстане пару компаній пѣхоты зъ манліхерами. Всенѣмцѣ хочуть навѣть розбити Австрію и еи нѣмецкѣ краѣ прилучити до Нѣмеччины. Але жаденъ Всенѣмець не гадає зробити того, що були бы зробили его предки, коли то еще не було нынѣшнои арміи зъ нынѣшнымъ оружємъ.

Въ европейскихъ державахъ революція якого народу була бы можлива тогды, коли бы сю революцію зробила часть арміи, и именно полки сего народу, такъ якъ се було на Угорщинѣ въ 48 роцѣ. Але и таку революцію здавлено бы, якъ здавлено революцію мадярску. Якъ бы въ Австріи якій народъ хотѣвъ теперь втягнути до своеи революціи своѣ полки (якъ се пробували зробити Поляки въ 48 роцѣ), то выйшовъ бы на тôмъ дуже зле, бо офіцеры суть выхованѣ въ австрійскôмъ патріотизмѣ, а безъ офіцерôвъ новочасна армія була бы безрадною ватагою бандитôвъ. Вôйсковѣ революціи суть нынѣ можливѣ лише въ державахъ зъ дуже малою арміею, де оденъ ґенералъ або й оденъ полковникъ може зъ своимъ вôддѣломъ перевернути цѣлу державу. Такъ бувае въ малыхъ републикахъ Америки. Очивидна рѣчь, що за збунтованою частею арміи мусить стояти народъ (Сербія), бо въ противнôмъ случаю бунтôвники мусять програти.

Російскѣ революціонеры пробували якійсь часъ присилувати російске правительство, зглядно царя, абы народамъ давъ конституцію — въ той способъ, що мордували высшихъ достойникôвъ державныхъ. Але въ новôтнôй державѣ, котра своими урядами и своєю арміею урядничою такъ має обмотану цѣлу суспôльнôсть, якъ муха павутиньомъ, можна въ самôмъ зародѣ здавити за вчасу выбухъ масъ противъ житя урядникôвъ державныхъ, а замордоване одного або другого высокого достойника, керманичôвъ державы не перепудить. Тому то и революція російска скôнчила ся неудачею.

Въ европейскихъ державахъ не може бути также бесѣды о такихъ революціяхъ, котрѣ абсолютнѣ державы перемѣнили въ конституційнѣ, допускаючи до кермы державою такожъ народнѣ масы (француска въ 1789 р., европейска въ 1848 р.) Сю революцію зробили мѣста и въ часѣ, коли узброєне масы могло бути такъ добре, якъ узброєне державнои арміи, и коли уличнѣ барикады могли бути перешкодою для вôйска высланого на здавлене революціи. Нынѣ барикады не суть для вôйска жадною перешкодою, мѣске населене не може ставати проти вôйска, а взагалѣ вже, така революція немыслима у народу, котрый не має мѣстъ, тôлько села. Теперь такій народъ навѣть поряднои демонстраціи уличнои не потрафить зробити.

Всѣ тѣ давнѣйшѣ революціи, котрѣ гнобленымъ народамъ и вызыскуванымъ масамъ народнымъ дуже часто давали волю, суть нынѣ неможливѣ. Унеможлививъ ихъ поступъ военного ремесла, велика сила державныхъ вôйскъ и сильна адміністрація державна зъ криміналами, котра здавить вже саму агітацію за революцію.

Але розвой мілітаризму и державныхъ організацій, розвой промыслу, торговлѣ та грошевои господарки, выкликавъ также змѣны въ способахъ борбы гнобленыхъ масъ противъ гноблячихъ ихъ державъ. И въ революційнôмъ ремеслѣ є змѣны и поступъ. Показують се революціи и бунты въ Ирляндіи. Македоніи, Росіи и Угорщинѣ.

Першою державою, котра свою машину державну зъорґанізувала на новый ладъ и унеможливила явнѣ масовѣ революціи, була Анґлія. Тамъ отже появили ся першѣ пробы змѣненого способу веденя войны зъ гнобителемъ. Гнобителями Ирляндцѣвъ були анґлійскѣ паны и анґлійска держава. По неудачныхъ пробахъ явного оружного повстаня, Ирляндцѣ перейшли до нищеня майна противника. Ирляндцѣ зачали нищити економічно своихъ панôвъ и анґлійскѣ уряды. Найбезпечнѣйшимъ для Ирляндцѣвъ способомъ нищеня панôвъ, бувъ бойкотъ. Окрѣмъ того одна ирляндска партія (Феніи) штилетомъ мордувала анґлійскихъ урядникôвъ, динамітомъ нищила анґлійскѣ уряды, а пôдпаломъ руйнувала панôвъ. Бувъ оденъ такій рôкъ, що погорѣли всѣ паны въ Ирляндіи.

На якійсь часъ ся революція противъ майна гнобителя була утихла, бо на чолѣ анґлійского правительства стояли люде, вôдъ котрыхъ Ирляндцѣ надѣялись полекшей. Та приязна Ирляндцямъ політика взяла въ лобъ; до кермы въ Анґліи прийшли противники Ирляндцѣвъ. Въ Ирляндіи зновъ зачало кипѣти и то якъ разъ въ часахъ, коли для Анґліи якъ найбôльше потрѣбный бувъ спокôй и безпеченьство майна. Абы знову не выбухла ирляндска революція при помочи динаміту и пôдпалу, анґлійске правительство и анґлійскій парляментъ выдали право, на пôдставѣ котрого Ирляндцѣ можуть при помочи державнои касы розпарцелювати мѣжь себе паньскѣ ланы. Теперь Ирляндцѣ мають еще одно лишь выбороти собѣ, именно ирляндскій сеймъ.

Другу новôтну революцію противъ майна гнобителя маємо въ Македоніи. Народъ въ Македоніи є болгарскій. Мѣста и уряды суть турецкѣ, и турецкѣ суть такожъ паны въ Македоніи. Турецке населене македоньскихъ мѣстъ и турецкѣ паны въ Македоніи мають всякѣ права, а македоньскій народъ не має нѣякихъ правъ. Въ додатку жандармы, вôйско и урядники дуже збиткували ся надъ христіяньскимъ народомъ. Особливо податковѣ урядники тисли македоньскихъ хлопôвъ такъ, що добирали ся до его семои скôры. Македонцѣ не вытримали и зробили революцію на старый и на новый способъ.

На новый способъ Македонцѣ роблять революцію тимъ, що все турецке добро въ Македоніи палять або руйнують динамітомъ. Македонцѣ нищать такъ майно Турокôвъ въ Македоніи, якъ и майно турецкои державы. Якъ знаємо, Македонцѣ палять всѣ мѣста зъ турецкимъ населенемъ, палять турецкѣ села и турецкихъ панôвъ. Майно турецкого правительства нищать въ той способъ, що руйнують динамітомъ желѣзницѣ, турецкѣ уряды и турецкѣ банки. Въ додатку, якъ де стрѣнуть ся зъ турецкими жандармами або урядниками, то мордують ихъ.

Та Македонцѣ гадають, що самою такою революцією не богато вдѣють, бо того турецкого добра въ Маконіи є дуже мало. Турецкихъ панôвъ въ Македоніи дуже мало, отже они не богато панôвъ можуть знищити. Турецкихъ селъ въ Македоніи такожъ дуже мало, а турецкѣ мѣста въ Македоніи суть маленькѣ, урядôвъ є дуже мало, такъ що властиво нема що палити, нема що нищити. Въ додатку асекурацій въ Туреччинѣ нема, турецкѣ маєтки въ банкахъ не позадовжуванѣ, отже черезъ спалене не тратять свѣтовѣ капіталісты, котрѣ мають свои капіталы въ асекураціяхъ и банкахъ. Таке нищене турецкого добра не наробить отже въ свѣтѣ богато крику. Длятого то Македонцѣ взялись такожъ до оружного повстаня.

Чи Македонцѣ выграють, се нынѣ годѣ предвидѣти. Але се, що вони нищать майно турецке, що въ Македоніи нема ладу нѣ безпеченьства майна, перепудило цѣлу Европу, бо хочь въ Туреччинѣ не богато є того европейского капіталу, то всежь таки европейскѣ фабриканты и купцѣ мають черезъ таку ворохобню великѣ страты. Абы европейскѣ купцѣ и фабриканты не мали стратъ, Австрія и Росія вже вмѣшали ся въ той спôръ Македонцѣвъ зъ Туреччиною и силують султана до реформъ въ Македоніи. Якъ отже бачимо, пôдпалъ и динамітъ вже таки щось помогли Македонцямъ, бо замѣсть розбишацкои жандармеріи, заводять въ Македоніи жандармерію мѣжнародну.

Революція чи вôйна нищенемъ майна противника, не суть впрочѣмъ такѣ дуже новѣ, бо таку вôйну вже провадивъ француский цѣсарь Наполеонъ, коли воювавъ зъ Анґліею. Наполеонъ знавъ, що Анґлію скорше упокорить знищенемъ анґлійскои торговлѣ, нѣжь гарматами. Наполеонъ вѣвъ вôйну противъ Анґліи въ той спосôбъ, що всѣмъ европейскимъ державамъ наказавъ, абы до своихъ портôвъ не впускали кораблѣвъ зъ анґлійскимъ товаромъ. Тимъ Наполеонъ эробивъ Анґліи велику шкоду.

За сей спосôбъ взяла ся Анґлія въ вôйнѣ зъ Бурами. Анґлія пôдтяла Бурôвъ допервa тогды, коли попалила всѣ села Бурôвъ и коли знищила всѣ ихъ засѣвы. Не оловомъ побила Анґлія Бурôвъ, але огнемъ, що знищивъ домы, що знищивъ хлѣбъ Бурôвъ.

Коли Хорваты хотѣли выбороти хорватскѣ написи на желѣзницяхъ, зачали нищити динамітомъ желѣзничѣ стаціи. Теперь на стаціяхъ є вже хорватскѣ написи. Хлопы въ Росіи зачали були палити паньскѣ дворы и щось мусѣло стати ся, бо вже о хлопскихъ бунтахъ не чути.

Такъ отже бачимо, що и въ революційнôмъ ремеслѣ свѣтъ поступає напередъ. Устають масовѣ и явнѣ революціи, а розпочинають ся революціи при помочи нищеня майна гнобителя и при помочи скрытоубійствъ доконуваныхъ на орґанахъ поборюванои державы, чи поборюваного правительства. Таку революцію роблять не масы, але поодинокѣ особы, або дрôбнѣ тайнѣ комітеты. Стались неможливыми давнѣ революціи, то приходять новѣ, котрѣ для революціонерôвъ суть менше небезпечнѣ, лекшѣ до выконаня, а можуть бути успѣшнѣйшѣ, бо нынѣ цѣлый свѣтъ трясе ся надъ — марнымъ крейцаромъ.

„Свобода" роздасть зовсѣмъ безплатно 12 курсôвъ Мѣжнародныхъ Кореспонденційныхъ Школъ, тымъ 12 дѣтямъ, дѣвчатамъ або хлопцямъ, котрѣ до дня 1-го Септембра 1904 зберуть найбôльшу суму грошей на Рускій Народный Фондъ въ Америцѣ.

Всѣ зôбранѣ грошѣ пôдуть до касы Руского Народного Фонду въ Америцѣ. Грошѣ треба высилати зô спискомъ жертводателѣвъ и именемъ того хто ихъ посилає не до „Свободы" а просто на адресу Narodnyj Fond, Box 108, Jersey City, N. J., а на чекахъ та моніордерахъ выписовати имя John Glowa, treasurer.

Справоздане зъ вѣча народного,

котре вôдбулося дня 4. липня б. р. въ Ansonia, Conn.

На вѣче зôбрало ся много народа такъ зъ Ансоніи, якъ зъ Derby, Seymour, Waterbury, Shelton, Terryville. Были также гостѣ зъ Jersey City. По Службѣ Божой розпочало ся вѣче о год. 11½ въ обширнôй гали на Maple str. Предсѣдателемъ вѣча выбрано одно-голосно п. Алексея Горбаля зъ Derby, а заступниками пп. Михаила Грицка зъ Ansonia, и Ваня Кушвару зъ Terryville. Пресѣдатель, подякувавши за оказану собѣ честь и довѣрє покликавъ на секретарôвъ пп. Дим. Ванька зъ Jersey City, и Луку Дзямба зъ Waterbury, Conn.

Першій рефератъ въ справѣ орґанизаціи народнои выголосивъ о. Ал. Улицкій, пояснивши въ нѣмъ цѣль и потребу такои орґанизаціи. На его внесене выбрано мѣсцевый комітетъ народный, котрый въ порозумѣню зъ Головнымъ Комітетомъ мае перевести орґанизацію Русинôвъ въ стейтахъ Conn., R. Is., и Mass. Сему Комітетови вложено обовязокъ подбати о переведене ухвалъ вѣча. Въ складъ сего комітету увôйшли; о. Ал. Улицкій, Гавріилъ Дзядикъ, зъ Derby, Семанъ Выслоцкій зъ Seymour, Иванъ Констанкевичъ зъ Waterbury и Алексей Горбаль.

Дуже интересною була бесѣда Ал. Горбаля, котрый реферувавъ справу получення всѣхъ запомоговихъ Врацтвъ въ стейтѣ Conn. и сусѣднихъ въ одно велике. Бесѣдникъ выказувавъ наглядно корысть, яка выйшла бы зъ такого сполученя, такъ для менчихъ, якъ и для бôльшихъ Брацтвъ и на закôнчене своеи бесѣды предложивъ зборамъ до ухваленя резолюцію: Русины зôбранѣ на вѣчу въ Ansonia, взывають всѣ згаданѣ Брацтва, щобы сполучили ся разомъ а переведене сего дѣла поручають Выдѣловы Брацтва Св. Ап. Петра и Павла въ Ansonia. Резолюцію ухвалено зъ одушевленемъ одноголосно. Опôсля розвинула ся обширна дискусія, въ котрôй брали участь: о. Н. Пôдгорецкій, Лешко Хомковичъ, Гиронъ Горбаль, Иванъ Сипай, о. Улицкій, и Семанъ Хваликъ. Остаточно на внесене о. Пôдгорецкого рѣшено заложити нове запомогове товариство для Русинôвъ въ Conn., R. Is., и Mass., котрого члены платилибы мѣсячно лишь 25 ц. а за тое могли бы мати запомогу въ разѣ слабости зъ початку по $5.00 тыжнево а пôзнѣйше и бôльше ажь до $10.00 въ мѣру розвою товариства. Се товариство поручено ввести въ житє якъ найскорше мѣсцевому комітетови народному. О годинѣ 1¾ предсѣдатель оголосивъ перерву на ¾ год. По перервѣ забравъ голосъ першій п. Ив. Нецьо, въ справѣ Н. Фонду въ Ам. Вказавши на важнôсть Н. Фонду и обовязокъ всѣхъ чесныхъ Русинôвъ причиняти ся по можности до его збôльшеня, выраховавъ зôбранымъ, кôлько то до теперь за цѣлого пôвъ року зложили Русины зъ Ansonia и околицѣ на Нар. Фондъ. Зъ рахунку выйшло що на одного выпадає пересѣчно 20 ц. або на мѣсяць 3⅓ ц. а на тыждень навить не цѣлый 1. ц.! — и то ще дуже добре въ порôвнаню зъ другими сусѣдными мѣсцевостями, зъ котрыхъ до Н. Фонду вплынуло лишь дуже мало, або й ничь! Щобы зломити дотеперѣшну руску байдужнôсть въ такъ важнôй справѣ, та приспорити въ будучности Н. Фондови бôльше грошей, бесѣдникъ предложивъ ухвалити:

„Взывае ся Русинôвъ въ Conn., R. I. и Mass., щобы вôдъ теперь лѣпше памятали за Н. Фондъ, якъ доси та збирали датки, при кождыхъ крестинахъ, весѣляхъ, забавахъ, баляхъ, мітинґахъ и т. п. нагодахъ, такъ само при купнѣ такъ у своихъ якъ и чужихъ.

2) Не вôдповѣдати на листы Русинôвъ, хотьбы и найблизшихъ кревныхъ, если листъ не буде заосмотреный народною маркою, такъ само не полагоджувати жадныхъ справъ, о якѣ въ такихъ листахъ просить ся.

Обѣ резолюціи принято.

Дуже важну справу, набуваня працѣ, обговоривъ зъ черги основно п. Гавріилъ Дзядикъ. Ся бесѣда выкликала живу дискусію, по котрôй принято обѣ резолюціи поставленѣ бесѣдникомъ: 1) Взывае ся всѣхъ Русинôвъ, щобы охотно помагали оденъ другому въ набуваню роботы, а если котрый опускає роботу, то щобы старавъ ся на свое мѣсце дати конечно другого Русина 2) поручае ся мѣсцевому Комітетови Нар., щобы такъ въ Ансоніи, якъ и у всѣхъ другихъ, сусѣдныхъ, важнѣйшихъ мѣсцевостяхъ поустановлявъ по одному, або по 2 людей, котрѣ въ порозумѣню зъ Нар. Домомъ, мають вести на своимъ плейзѣ евиденцію працѣ и подавати своимъ людямъ роботу.

Дуже красно говоривъ п. Андрей Пôдбережнякъ про сѐ якъ важна есть рѣчь, займати ся політикою, черезъ що можна собѣ зъ часомъ выробити значный вплывъ и силу. Горячо взывавъ, щобы Русины старали ся о американьскѣ паперы и творили клюбы політичнѣ, та щобы мѣсц. Нар. Комітетъ розвинувъ въ тôмъ напрямѣ живу дѣяльнôсть. Внесене принято гучными оплесками.

Послѣдна точка обрадъ, була справа Н. Дому въ Ам. Зô справоздания секретаря Мѣсцевого Н. Дому въ Ансоніи довѣдали ся зôбранѣ, що доси зъ ансонійскои парохіи вплынуло до касы Нар. Дому $2.165.00. Коли вôдчислити зъ того ту суму, яку зложили брацтва, парохія, бизнесмены, священикъ, то на самыхъ робôтникôвъ выпадає всего $185.00! Зôбтували робôтникôвъ слуги-дѣвчата, котрѣ зложили $350.00. По

короткой дискусіи ухвалено аґітувати помежи робôтниками, щобы приступали въ члены Н. Дому и взагалѣ пôдпирати всѣми силами сю молоду інституцію фінансову а грошѣ посылати до краю выключно лишь черезъ Н. Домъ.

По укôнченю нарадъ вôдбула ся интересна выгравка одного шера В. Н. Дому. Выгравъ властитель числа 173. п. Гавріилъ Дзядикъ зъ Derby, Conn. По сѣмъ предсѣдатель зборôвъ подякувавъ зôбранымъ за участь въ нарадахъ и замкнувъ вѣче взываючи до консеквентного поступованя, въ дусѣ повзятыхъ ухвалъ и щирои аґітаціи за Н. Фондомъ и Н. Домомъ.

Всѣ розôйшли ся въ торжественномъ настрою та зъ очевиднымъ вдоволенемъ на лици. Пôднести наконець належить, що першій робôтникъ, якій заразъ на вѣчу зголосивъ ся въ члены Н. Дому, бувъ зъ угорскои стороны п. Т. З. зъ удѣлами на $300.00. Красный початокъ и примѣръ для другихъ!

На вѣче приславъ Г. Мостовый зъ Taunton, Mass. письмо, въ котрôмъ пише: „Щасть Боже ансонійскѣ вѣчевики! Най Богъ допомагае. Радьте смѣло и розумно надъ добромъ Американьскои Руси Украины. Прочь зъ кнутомъ, прочь зъ темнотою! Най засияе просвѣта, свобода и любовъ на Руси Украинѣ!“

М. С.

ДОПИСИ.

Зъ Лемкôвщины.

У насъ теперь часы поправили ся. 19-го Червня зачавъ падати дощь и падавъ черезъ кôлька днѣвъ. 21 Юнія була буря зъ громами пôдчасъ котрои перунъ убивъ на поли 15 лѣтного хлопця Константина Жѣньского въ Боднарцѣ. Худоба сего року збѣднѣла дуже, бо пасовиска выгорѣли — пашѣ бракъ. Жита и пшеницѣ озимѣ ще повыростали, але ярина дуже лиха. Ячмѣнь и овесъ ледви вôдъ землѣ вôдрѣзъ; овесъ такій, що по два зерна на рясѣ. Дики тутъ дуже розгостили ся и рыють. Нема анѣ одного села спокôйного вôдъ диковъ. Картофлѣ не лишь на поли порили, але и коло хатъ; жита также дуже нищать.

Въ селѣ Криґъ, Горлицкого повѣту живъ Полякъ Якубъ Бялонь зъ жѣнкою бôльше якъ 30 лѣтъ. Мали и кôлькоро дѣтей. Жили разомъ доки имъ було добре а теперь жѣнка покинула его и втѣкла до Коломыѣ а его оставила на мѣсяци.

Коло Кракова, якъ доносять, пануе велика посуха а такъ само коло Ясла, Змигорода и Дуклѣ. Худоба потанѣла о 15 злр. на штуцѣ. Люде бачучи, що рôкъ буде неурожайный геть садять карпелѣ якъ се робили давнѣйшими роками. Цѣны збôжа теперь такѣ: жито 3 к. 40 г.; пшениця 4. к. 60 г.; кукурудза 3 к. 20 г.; крупы ягляні 6 кор. чверть; ячмѣнь 2 к. 80 г. Мука вôдъ 26 до 30 коронъ за 100 к.

Люде вôдъ Нового Року хорують на ґузя, що такъ якъ пастуки напухне пôдъ уха. Слабôсть тота тревае до тыждня.

Роздѣле, 2 липня 1904.

А. Пижь.

Зъ Біверъ Крікъ, Алта, Канада.

П. Микола Барановскій помѣстивъ въ львôвской часописи „Галичанинъ“ дня 24. Фев. 1904 р. допись, въ котрой подае много рѣчей про Канаду — але по найбôльшой части неправдивыхъ.

Не хочу я тутъ пôдносити вартôсть Канады, але хочу, щобы посторонныхъ людей не інформувати ложно, але правдиво. П. Бар. пише, що Канада, се край на скрôзь неужиточный, самѣ тутъ горы, скалы, пѣски, та мочары. Въ дѣйсности рѣчь мае ся троха вôдмѣнно. Суть ту мѣсця неужиточнѣ але суть и вôдповѣднѣ пôдъ управу рôлѣ. Горы приносять той хосенъ, що зъ нихъ выдобувають богато цѣнныхъ металѣвъ и дороге камѣне.

Дальше пише п. Баран. въ своѣй дописи, що земля въ Канадѣ родить два, три роки, а вôдтакъ перестае. Се вже е смѣшне и нѣхто тому не повѣрить, бо на такій спосôбъ люде въ Канадѣ мусѣлибы выгинути колибы земля два три роки родила, а потому перестала.

Также неправдою е, мовбы нашѣ люде приѣхавши до Америки, сейчасъ брали на кредитъ рôжнѣ дорогѣ знаряды господарскѣ — а потому не сплачували ратъ. Се е неможливе тому, що якбы справдѣ такъ було, то фармы нашихъ людей давно вже бы знайшли ся въ рукахъ компанѣстôвъ. Але нашѣ люде, коли приѣдуть до Канады, найперше дбають о тото, щобы придбати коней та коровъ, а доперва пôзнѣйше, коли вже мають кôльканайцять морґôвъ обробленого поля, берутъ на выплатъ або вôдразу платять призбиранымъ грошемъ, за найпотрѣбнѣйшѣ господарскѣ знаряды.

Также розминувъ ся зъ правдою п. Баран., коли сказавъ, що въ Канадѣ можь сѣяти лишь яре збôже, бо озиме тутъ вымерзае. Тутъ ростуть рôжнѣ овочевѣ дерева, якѣ удають ся въ старôмъ краю, правда, що въ Сіфтонъ и въ пôвнôчной Альбертѣ суть вже острѣ морозы, такъ що вже огôрки и фасоля тутъ не ростуть, але щобы тутъ озимина вымерзала, то се неправда.

Также неправдою е, мовбы новѣ еміґранты, приѣхавши до Канады, будували собѣ буды, якъ медведѣ и въ нихъ мешкали. Може бути, що такъ було перше, але теперь коли въ Канадѣ е вже много Русиновъ фармерôвъ, того нема, бо старѣ фармеры дуже радо приймають до себе новыхъ еміґрантôвъ и тримають ихъ такъ довго у себе, доки тѣ не найдуть собѣ вôдповѣднои землѣ на фармы.

Также и се не зовсѣмъ правда, що пише п. Баран. про робôтниковъ, бучѣмъ то ихъ несовѣстнѣ аґенты ведуть и по кôлькасотъ миль въ пустѣ мѣсця и тамъ ихъ страшенно выкористовують, такъ, що люде зъ роботы утѣкають и цѣлѣ мѣсяцѣ мусять о голодѣ йти, заки достануть ся мѣжь людей. Що по дорозѣ живлять ся ягодами и сырымъ збôжемъ, котре находять розсыпане... Нашѣ люде справдѣ працюють при будовѣ желѣзниць въ глубинѣ краю, и денегде ихъ выкористовують, але не е и безъ того, щобы були досить добре вынагородженѣ. Денна платня выносить вôдъ $1.50 до $3.00. Зъ того найчастѣйше обтягають имъ на харчь денно 50 центôвъ, а решту кождый собѣ складае. Денно працюють 10 годинъ. Робота при желѣзницѣ тревае 6 до 7 мѣсяцѣвъ, а за той часъ може собѣ кождый робôтникъ придбати тôлько грошей, що выстарчать йому на цѣлый рôкъ. По скôнченю роботы достае неразъ робôтникъ безплатный білетъ на желѣзницю до того мѣсця, де самъ захоче. Отжежь не потребуе анѣ терпѣти голоду, анѣ йти пѣхотою до дому по кôлькасотъ миль.

Тыхъ пару слôвъ пишу лишь тому, щобы читателѣ „Свободы“ американьскои зô старого краю не зовсѣмъ вѣрили, що такъ скажу, брехнямъ п. Барановского помѣщенымъ въ Галичанинѣ, бо въ Канадѣ нема ще такого пекла якъ вôнъ представляе.

Василь Романюкъ.

Зъ Миннедоза, Ман., Кан.

Лучила ся тутъ пригода одному чоловѣкови — не дай Боже другому еѣ дочекати Прийшовъ тутъ оденъ подорожный полякъ 30. Юнія и впросивъ ся на нôчь до рускихъ робôтниковъ, що роблять тутъ при екстра ґенґу. Тѣ приняли его, але щожь коли вôнъ въ ночи такъ захорѣвъ а въ недѣлю опôсля Богу духа вôддавъ. Надôйшовъ я на той часъ до тои кары де небôщикъ лежавъ. Дуже бѣдно бувъ одѣтый. Питаю якъ ся звавъ небôщикъ, кажуть, що незнають, бо бувъ хорый, то не мôгъ говорити тай бувъ полякъ, то не могли его добре розумѣти. Знали тôлько, що походивъ десь вôдъ Цешанова. Зачали мы ся радити що зъ нимъ робити. Грошей небôщикъ не мавъ жадныхъ, отже зôбрали мы мѣжь собою 5 долярôвъ — тай я пôшовъ до мѣста купивъ на него одягъ и спорядили мы небôщика якъ ся належить а опôсля и похоронили его. Тотѣ, що занимали ся похороном небôщика то звали ся такъ: Вас. Радишь, Вас. Коропчукъ, Микола Коропчукъ, Юр. Пушкерда, Дмитро Бужаньскій, Дмитро Лукôвскій, Тодôръ Стецкій, Вас. Остаповичь, Ив. Машищукъ, Сенд. Ґанчерукъ, Ив. Вавло, Римарь, Фед. Матвѣевъ.

Ст. Озарко.

Мѣжнародный проти мілітарный конґресъ

выдавъ вôдозву такого змѣсту:

Були часы коли люде вважали вôйну конечною для полагоджуваня мѣжнародныхъ спорôвъ. Однакъ сѣ часы вже минули и всѣ здорово мислячѣ люде зго дять ся зъ нами, що кровава борба е варварскою спадщиною, котра противить ся розумови и добру всѣхъ людей. Кождый чоловѣкъ у кого е серце, здрôгае ся на самъ споминъ о вôйнѣ.

Але приготованя до вôйны повиннѣ бути такъ само ненавидженѣ якъ сама вôйна и фалшивôсть старого высказу „если хочешь супокою, готуй ся до вôйны“ — повинна бути представлена въ справедливôмъ свѣтлѣ.

Рôкъ-рôчно міліоны и міліоны грошей выкидають державы на удержане вôйскъ и помимо всякихъ конференцій супокою, помимо „монархôвъ супокою“ и запевнень о супокою, справы вмѣсто полѣпшати ся идуть до чимъ разъ гôршого. Що року выдатки на цѣли военнѣ збôльшають ся и здаесь, якъ колибъ державы и народы зôстали захопленѣ у виръ, зъ котрого нема ратунку.

Такъ званый уоруженый супокôй е безперечно найдурнѣйшою системою. яку мôгъ хто придумати. И жадна держава не мае досыть вôдваги, щобы зробити початокъ и розоружити ся. Оденъ рядъ не довѣряе другому, помимо всякихъ заявъ прихильности и приятельскихъ вôдвѣдинъ одныхъ пануючихъ черезъ другихъ.

Мілітаризмъ е твердинею капіталізму. Чижь управителѣ державъ безъ взгляду на се чи они рядять монархіею чи републикою, не выкликують вôйска екôльки разôвъ робôтники хотять страйкувати?

Чи не приказують они робити жовнѣрамъ тую роботу, котрои страйкарѣ не хотѣли робити?

Проте народъ повиненъ боротись проти мілітаризму, бо рядячѣ клясы полягають свои силы на глупоту масъ и на брутальну силу вôйскъ яко средства до зломаня свободы и житя народу.

Нашою задачею е знищити лихо, а не латати его. Голосный, серіозный, мѣжнародный протестъ противъ мілітаризмови мусить бути пôднесеный, протестъ такъ могучій, щобы ажь затрясли ся сильнѣ свѣта сего на своихъ престолахъ.

Мы мусимо дати имъ до зрозумѣня, що народъ не дасть ся дальше провадити на поле вôйны мовъ та худоба на зарѣзъ; анѣ не хоче бôльше, щобы его учили штуки мордованя другихъ людей. Прочь зъ вôйною! Прочь зъ поборами рекрутôвъ! Нашимъ гасломъ нехай буде: „Не дати нѣ одного чоловѣка до вôйска и не дати нѣ одного цента на вôйсковѣ цѣли“.

Безсонность царя Миколы.

Кажуть, що царь е вельми роздратованый и нѣчого въ тôмъ дивного. бо въ день не дають ему спокою всякѣ державнѣ справы и безнастаннѣ вѣсти зъ боевища, а въ ночи вôдтакъ не годенъ зъ такого роздратованя заснути. Его кабінетъ похожій на центральне телеґрафічне бюро, до котрого надходять всякѣ шифрованѣ депешѣ и ихъ вôдтакъ вôдчитують. Зъ боевища надходять самѣ невôдраднѣ вѣсти и нѣчого дивного, що царь е часто вельми сердитый, а та сердитôсть вôдбиваеть ся на тôмъ, хто въ данôй хвили передъ нимъ явить ся. Царь сердить ся, що зелѣзничѣ поѣзды повôльно ходять, що вôйска не можна такъ скоро выслати на боевище, якъ бы було треба, що не можна достарчити на борзѣ прожитку для вôйска, що тѣ вôйска якось не вôдносять побѣдъ надъ неприятелемъ. Все те мае свои причины. Сибѣрска зелѣзниця мае лише одинъ шляхъ, мало приладôвъ, щобы поѣзды вымина ли себе, а на се зложили ся и державнѣ фінансы, бо будова подвôйного шляху дорозша якъ звычайного. Очивидно въ случаю вôйны се вельми некорысно и недогôдно, а теперь цареви не сподобала ся та ощадность въ будовѣ зелѣзницѣ. Але царь розглядаючи ближше будову сеи зелѣзницѣ, мавъ добачити, що она всежь таки стояла вельми значныхъ выдаткôвъ міліоновыхъ, мае стôлько а стôлько мостôвъ, дворцѣвъ, выстаченыхъ зъ великими выгодами, а тимчасомъ теперь наразъ выявляе ся, що тамъ не лише нема сихъ мостôвъ, сихъ величавыхъ дворцѣвъ, але нема навѣть зелѣзничои будки, все те було лише на терпеливôмъ паперѣ. Такъ само мавъ царь дôзнати ся, що по маґазинахъ, що нѣбыто були наповненѣ засобами всякои поживы и потребъ для вôйска, найдено хиба зогнилу солому, въ котрой гнѣздять ся щуры та мыши. Такъ выходить, що теперѣшнѣ державнѣ помôчники царскѣ випередили о много покôйного князя Потемкина.

Не можна отже чудувати ся, що царь не може заснути, що роздратованый и сердитый, бо выдавано міліоны и міліоны на орґанізацію вôйска, на придбане найновѣйшихъ здобуткôвъ военнои штуки, найновѣйшихъ вынаходôвъ, пôдношено податки, котрѣ накладано на терпеливе населене безъ опору контролѣ парляменту, а Европа думала, що Росія е наймогутнѣйшою державою на свѣтѣ. Се пôдлещувало въ свѣдомости та почутю національному кождого Росіянина, тимчасомъ дотеперѣшна вôйна зъ Японцями розвѣяла все те, а намѣсть сеи свѣдомости проявляе ся всюды страшне пригноблене и зневѣра. Правда, що се доперва початокъ вôйны и не знати, якій она може ще прибрати зворотъ, але всѣ теперь свѣдомѣ того, що на кождôмъ кроцѣ зле, що въ мѣшкахъ, де мае бути стрѣльный порохъ, найдено пѣсокъ, котрымъ годѣ стрѣляти. Куропаткинъ, що бувъ міністромъ вôйны, бачивъ всѣ тѣ справы зовсѣмъ инакше зза зеленого столика въ Петербурзѣ, а теперь на мѣсци вони представляють ся ему зовсѣмъ въ инщôмъ свѣтлѣ. Тутъ выявило ся, що гниль вôдъ долины ажь въ гору сягае, що пôвнôчный велитень справдѣ стоить на соломяныхъ ногахъ и се бачить теперь царь, и нѣчого дивного, що не може спати, що вôнъ сердитый и роздратованый. Потребувавъ бы ужити такого оружя, якъ свого часу Людвикъ XIV и розôгнати тихъ, що его обманювали и обманюють.

Збирайте жертвы на „Рус. Народн. Фондъ“.

— Хочете, щобы вашѣ грошѣ безпечно и скоро були выслані до старого краю, то вамъ то зробить John Nemeth, 457 Washngton St. New York, N. Y.

„SVOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian (Little Russian) Weekly
published every Thursday
at 209—211 Linden Str., Scranton, Pa.
JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.
Terms: Two dollars a year.
Established 1893
UNION LABEL 23
Advertising rates furnished on application.
Entered as second-class matter July 16, 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ ... $2.00
До старого краю на рôкъ ... $2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року ... $1.00
До старого краю на пôвъ року ... $1.00

Оплачувати газету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджистрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (моні ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтаря або агента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, такожъ свôй старый адресъ.

Замѣтки.

Сего тыждня вôдбуваєсь въ Трентонѣ, Н. Дж. Конвенція Соединенія. Соединеніе, якъ звѣсно, є organізацією, котра зове себе „русскою-релігійно-народною" организацією. Є се организація до котрои належить велика сила Русинôвъ особливо угорскихъ. Та на жаль до сеи поры Соединеніе було то рускимъ, то словацкимъ то москвофільскимъ, але народно-рускимъ нѣколи. Давъ бы Богъ, щобы бодай теперь делегаты и урядники Соединенія почули въ собѣ руского духа, врозумѣли, що они сынами Матери-Руси и взяли собѣ за задачу працювати для еѣ добра, для еѣ вызволеня зъ тяжкихъ оковôвъ.

Въ тôмъ розумѣню и въ той надѣѣ витаємо всѣхъ урядникôвъ и делегатôвъ зôбраныхъ на Конвенціи Соединенія и здоровимо ихъ трикратнымъ:

Слава! Слава! Слава!

Бачнôсть Русины американьскиі! Доносять намъ, що въ краю збираєсь кôлькохъ москвофільскихъ священикôвъ, щобы приѣхати тутъ до Америки. Уважайте-жь кого будете приниматы до своихъ парохій!

——

О. Обушкевичь пише въ нюйорской казетѣ, що „Свобода" неправду пише будьтобы о. Обушкевича оскаржили до айриского бискупа за ширене ересей противныхъ католицкôй вѣрѣ, але въ дѣйсности въ головнôмъ потверджує нашу вѣстку.

О. Обушкевичь не потребує передъ „Свободою" такъ дуже оправдуватись анѣ еѣ боятись. Свобода нѣколи не робила и не думає робити того, що робить о. Обушкевичь, се єсть посилати скарги на другихъ до краєвыхъ и тутешныхъ бискупôвъ, хотяй матеріялу знайшлось бы до сего досыть. „Свобода" зазначила лишь факть. Зазначити такій фактъ треба було тымъ бôльше, що на о. Обушкевичови сповнилась пословиця „хто пôдъ кимъ яму копає — самъ въ неѣ впаде". Впрочѣмъ, се не першому о. Обушкевичови трафилось достати ударъ въ лице вôдъ айрискихъ бискупôвъ, за котрыхъ вôнъ такъ розпинавъ ся. Те саме лучилось минувшого року такожь о. Лаврішинови зъ Шенандору, Па. Айрискій бискупъ, просто сказавши, выкинувъ его зъ костела, бо не хотѣвъ зъ нимъ разомъ стояти при однôмъ престолѣ и о. Лавр. мусѣвъ роздягнутись зъ ризôвъ, якй мавъ вже на собѣ и вынести ся домôвъ.

Але се не дивниця. И о. Обушк. и о. Лавр. стрѣтила лишь заслужена нагорода. Для рабôвъ, для лизунôвъ навить тѣ, котрымъ они служать кромѣ погорды и копнякôвъ, бôльше нѣчого не мають. Лишь щира и чесна праця заслугує на узнанє навить у противникôвъ.

——

Пôсля понятя нюйоркскои казеты каждый соціялістъ — жидъ, отже и партія украиньска-соціялістична — жидôвска. Тимчасомъ се брехня. Каждый, кому ще розумъ не выпарувавъ зъ головы, бачить и знає, що до соціялістôвъ не лишь належать жиды, але найрôжнѣйшй народы свѣта. Нема мабуть хочь троха освѣченого народу на свѣтѣ, мѣжъ котрымъ не було бы приклонникôвъ соціялізму. Але що се обходить нюйорску казету? Она иде на село людей дурити и думає, що если скаже, що каждый соціялістъ є жидъ, то люде перестануть соціялізмомъ интересувати ся.

О скôлько дурный аргументъ казеты видно зъ того, що пр. першй Апостолы и святй були такожъ жидами. Чижь зъ того выходить, що наука христіяньска небезпечна и шкôдлива? Такъ само и зъ наукою соціялізму не мае нѣчо спôльного тое, що мѣжъ еѣ приклонниками суть такожь жиды.

——

Якйсь твердолобъ изъ Лансфордъ, Па. выхвалює пôдъ небеса заслуги новобраного москвофільско-польского посла (зъ Бродщины) Ефимовича а ганьбить перепавшого О. Барвиньского. Не маемо звычаю вдаватись въ розмову зъ твердолобами, бо твердой а ще порожнои головы нѣчо не влѣзе. Скажемо лишь те, що хотяй Барвиньскій мавъ свои блуды, але мае и свои великй заслуги для руского народа, про котрй каждый хто интересує ся справами народными, дуже добре знає. Єсли о. Еф. давъ на бурсу 2 свои домы, то се рѣчь дуже гарна (если правдива), однакъ дуже сумнѣваємо ся, щобъ они стояли такй гроші, якъ твердолобъ пише. Заслуга однакъ его змєнчає ся тимъ, що вôнъ въ спôлцѣ зъ ляхами, жидами, жандармами и т. п. ишôвъ противъ другого руского кандидата и лишь при ихъ помочи зôставъ выбраный.

——

„Сумно" — пише нюйорска казета, вôдкриваючи конець занавѣсы, та показуючи лишь незначну часть тихъ скандалôвъ, якй теперь дѣють ся въ Мейфілдѣ, Па. за державы сповадженого зъ краю о. Обушкевичомъ а теперь царослав ного подвижника о. Ольшевского. И справдѣ сумно. Мы маемо кôлька дописей зъ Мейфілдъ, въ котрыхъ описанй ще не такй скандалы, та не писали про нихъ, щобы не доливати оливы до огню... Знаемо примѣромъ о тôмъ, якъ царославный батюшка выкидавъ за дверѣ парафіянина, якъ ему пальцѣ на однôй руцѣ покалѣчивъ, якъ камѣнемъ хотѣли его бити и такй другй рѣчи. Але по що то все вычисляти, коли люде не хотять нѣчого научитись зъ того, що бачать на власнй очи, коли волять радше слухати зайдôвъ, дуритєтôвъ та пасожитôвъ якъ тихъ, що имъ добре радять, та що тихъ послѣдныхъ поступують а пасожитôвъ величають? »Свобода« остерѣгала сейчасъ зъ самого початку людей передъ о. Ольшевскимъ. »Свобода« писала хто вôнъ є. Але люде не вѣрили, казали, що се найлѣпшій священикъ на свѣтѣ. А теперь що показуєсь? „Дайте менѣ 25 доларôвъ бôльше пенсіи, то буду учити дѣтей релігіи", каже о. Ольшевскій, той самый польско-нѣмецко-змарлыхстаньско-василіяньско-царославный батюшка, котрого такъ свого часу величала нюйорска казета, »Свѣтъ« и вся москвофільско-царославна бранжа.

Мы зовсѣмъ не дивуємось о. Ольшевскому, але дивуемось нашимъ людямъ. Чи о. Ольшевскій, що выстиравъ рôжнй куты по свѣтѣ и котрый не є Русиномъ, може щиро любити рускій народъ, може для него щиро працювати? Нѣколи! Дайте ему 25 дол. бôльше, то вôнъ буде вчити релігіи. А чому? Бо вôнъ не душпастырь а наймить. Днесь тутъ, завтра тамъ буде працювати; де бôльше заплатять, тамъ вôнъ пôде.

Але мы дивуємось нашимъ людямъ, що они не годнй такъ довго прозрѣти, що они не годнй навить того поняти, що чоловѣкъ, котрому смердить свое рôдне, котрого тягне до чужихъ, до Мадяра, Поляка, Словака або Москаля, не може зватись Русиномъ, що такій чоловѣкъ є пôдлый, що робить то робить для свого выску, але нѣколи не працювавъ и не буде працювати щиро для руского народу. Мы дивуємось що Русины не лишь въ Мейфілдѣ, але взагалѣ всюды въ Америцѣ ще вѣрять такимъ людямъ, та удержують ихъ своимъ потомъ и кровю...

Пôдводнй лоди.

Крôмъ торпедовцѣвъ, т. е. лодей, що плывуть верхъ воды и служать до киданя торпедъ, т. е. выбухаючихъ руръ, є такожъ у военнôй маринарцѣ пôдводнй кораблики, званй **пôдводными лодами торпедовыми**. Ихъ головною задачею є боронити портôвъ въ той спосôбъ, що они выкидають торпеды на корабль неприятельскій, якй бы хотѣли достати ся до порту.

Першй пôдводнй лоди торпедовй въ тôмъ родѣ збудовано у Франціи 15 лѣтъ тому назадъ. Формою е они подôбнй до сталевого яйця замкненого зô всѣхъ бокôвъ. Довгота ихъ доходить до 8 а навѣть 16 метрôвъ, а поемнôсть 500—2000 метричныхъ сотнарôвъ. Они мусять бути дуже мôцно збудованй, такъ щобы заглублюючи ся пôдъ воду на 6 и бôльше метрôвъ, не могли улячи роздавленю вôдъ напору, якій выкликує вода на стѣны лоди. Для освѣтленя пôдводнои дороги въ морскихъ глубинахъ, служать **рефлекторы** т. е. електричнй лѣхтарнѣ. Лоди торпедовй можуть довôльно або плысти на поверхни воды або крыти ся пôдъ водою. Для розслѣджуваня мѣсця неприятельскои фльоты служать льорнета довга на 3 до 4 м., при помочи котрои може командантъ бачити, що дѣе ся на поверхни моря и давати своѣй маринарцѣ вôдповѣднй сигналы, знаки.

Залога торпедовои лоди складає ся звычайно зъ 5 до 10 людей. Кошта ее будовы выносять до 2 міліона коронъ. Выслѣдити пôдводну лодь дуже трудно, длятого е она для неприятеля дуже небезпечна. Зъ неи можна въ морскихъ глубинахъ высилати нурцѣвъ, въ цѣли закладаня пôдводныхъ мінъ и перетинаня каблѣвъ т. е. телеграфічныхъ дротôвъ, що лучать двѣ мѣсцевости роздѣленй моремъ. **Кабель** е се мѣдяный дрôтъ обвиненый рурою зъ гумы, оплетеный масными шнурами, обкрученый зъ верхи дротомъ и затопленый на днѣ моря.

Позаякъ торпедовѣ лоди можуть пробувати пôдъ водою лишь кôлька годинъ, длятого мусять они тримати ся або берегôвъ або панцирникôвъ. До вôддыханя залоги пôдъ водою, служить згущене повѣтре переховуване въ вôдповѣдныхъ приладахъ.

Зъ „Поступу".

——

Справоздане касове

„Р. Н. Союза" вôдъ 15. Мая, до кôнця Юнія 1904.

Ч. бѣжуче

1728	Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	37.50
1729	Plymouth, Pa. Бр. св. П. и П.	88.27
1730	Syracuse, N. Y. Бр. св. П. и П.	30.05
1731	Carnegie, Pa. Бр. св. Петра и Павла	84.40
1732	Jessup, Pa. Бр. св. П. и П.	56.95
1733	Breslau, Pa. Бр. св. Андр.	55.65
1734	Sayre, Pa. Бр. Пресв. Богор.	13.60
1735	Westmoreland City, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	26.34
1736	Scottdale, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	32.14
1737	Mutual, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	7.88
1738	Minersville, Pa. Бр. св. О. Николая	112.65
1739	Fredericktown, Pa. Бр. св. П и П.	45.25
1740	Lansford, Pa. Бр. Пр. Богор.	130.13
1741	Whitney, Pa. Бр. Трех. Свят.	38.70
1742	Mayfield, Pa. М. Р. Н. С.	14.07
1743	Alden Sta., Pa. Бр. св. Волод.	19.51
1744	Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богор.	19.51
1745	Marion Heights, Pa. Бр. св. О. Ник.	16.10
1746	Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	21.58
1747	Belle Vernon, Pa. Бр. Пр. Богор.	15.60
1748	Cross Fork, Pa. Бр. Пр. Богород.	15.55
1749	Shamokin, Pa. М. Р. Н. С.	193.22
1750	Chicago, Ill. М. Р. Н. С.	6.93
1751	Denning, Ark. Бр. Пр Богор.	1.75
1752	Lopez, Pa. Бр. св. О. Николая	13.50
1753	Cleveland, O. Бр. св. О. Николая	8.55
1754	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія	39.95
1755	Mt. Carmel, Pa. Бр. П. и П.	45.35
1756	Hazleton, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	99.00
1757	Elmira N. Y. Бр. св. Арх. Мих.	19.31
1758	Superior, Pa. Бр св. Георгія	7.30
1759	New Florence, Pa. Бр. св. Василія	7.70
1760	Ford City, Pa. Бр. св. О. Николая	51.30
1761	St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богород.	25.43
1762	Olyphant, Pa. Бр. св. Й. Хрест	162.17
1763	Ridge, Pa. М. Р. Н. С.	5.55
1764	New Alexandria, Pa. Бр. св. П. и П.	24.45
1765	Glen Lyon, Pa. Сестр. бр. Пр. Богор.	22.68
1766	New York, N. Y. Тов. Зоря	24.10
1767	Priceburg, Pa. Бр. св. Василія	63.58
1768	St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Михаила	63.75
1769	West Pawlet, Vt. Бр. Покр. Пр. Богор.	19.10
1770	Philadelphia, Pa. Тов. Любовъ	9.05
1771	Chisholm, Minn. Бр. св. О. Николая	21.50
1772	Granville, N. Y. Бр. св. Геор.	14.00
1773	Glen Lyon, Pa. Бр. св. П. и П.	31.68
1774	Baltimore, Md. Бр. св. П. и П.	20.59
1775	Leetsdale, Pa. Бр. св. П. и П.	19.05
1776	Dunmore, Pa. Бр. св. П. и П.	23.50
1777	McKeesport, Pa. Сестр. бр. св. Ольги	15.40
1778	Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С.	13.21
1779	New Britain, Conn. М. Р. Н. С.	9.00
1780	Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	37.20
1781	Gradatim, Pa. М. Р. Н. С.	9.00
1782	Scranton, Pa. Бр. св. прор. Илія	94.25
1783	Centralia, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	21.53
1784	Beaver Meadows, Pa. Бр. св. Мих	28.42
1785	Manown, Pa. Бр. св. О. Никол.	37.72
1786	Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богор.	17.64
1787	Mt. Carmel, Pa. Сестр. бр. Пр. Богор.	11.40
1788	Jersey City, N. J. Клюбъ 4-охъ Мих.	21.40
1789	Cleveland, O. Бр. св. П. и П.	18.30
1790	Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. пр. Илія	39.80
1791	Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая	39.85
1792	Cannonsburg, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	16.64
1793	Cannonsburg, Pa. Сестр. Бр. Пр. Богор.	5.95
1794	Northampton, Pa. Бр. Усп. Пр. Богор.	113.77
1795	New York, N. Y. Бр. св. Андр.	28.44
1796	McAdoo, Pa. Бр. Пр. Богород.	76.52
1797	Seymour, Conn. Бр. св. І. Хрест.	16.09
1798	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Волод.	16.75
1799	Hastings, N. Y. М. Р. Н. С.	11.90
1800	New York, N. Y. Бр. св Волод.	33.76
1801	Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	25.80
1802	Ellworth, Pa. М. Р. Н. С.	19.06
1803	Ramey, Pa. М. Р. Н. С.	58.50
1804	Jersey City, N. J. М. Р. Н. С.	93.25
1805	Shenandoah, Pa. М. Р. Н. С.	9.40
1806	Eleanor, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	20.25
1807	Trauger, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	48.51
1808	Dunlo, Pa. Бр. св. П. и П.	19.90
1809	Carnegie, Pa. Бр. св. П. и П.	37.40
1810	Buffalo, N. Y. Бр. св. Й. Хрест.	32.82
1811	Westmoreland City, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	22.30
1812	McKeesport, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	75.80
1813	Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	25.35
1814	Desloge, Mo. Бр. св. Й. Хрест.	40.85
1815	Franklin Furnace, N. J. М. Р. Н. С.	11.63
1816	Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая	32.18
1817	Jessup, Pa. Бр. св. П. и П.	40.50
1818	Allegheny, Pa. Бр. Пр. Богород.	54.00
1819	Perth Amboy, N. J. Бр. св. О. Николая	23.40
1820	Syracuse, N. Y. Бр. св. П. и П.	26.14
1821	Providence, R. I. М. Р. Н. С.	11.48

1822	Jersey City, N. J. Тов. Родина	5.55
1823	Sayre, Pa. Бр. Пр. Богор.	14.10
1824	Fredericktown, Pa. Бр. св. П. и П.	25.84
1825	Taylor, Pa. М. Р. Н. С.	4.65
1826	Jersey City, N. Y. Клюбъ 4-охъ Мих.	12.53
1827	Lansford, Pa. Бр. Пр. Богор.	108.60
1828	Alden, Pa. Бр. св. Волод	23.37
1829	Cross Fork, Pa. Бр. Пр. Богор.	13.86
1830	Chicago, Ill. М. Р. Н. С.	8.82
1831	Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	29.25
1832	Plymouth, Pa. Бр. св. П. и П.	104.75
1833	Minersville, Pa. Бр. св. О. Никол.	82.10
1834	Ford City, Pa. Бр. св. О. Никол.	51.25
1835	Priceburg, Pa. Бр. св. Василія	70.19
1836	New Alexandria, Pa. Бр. св. П. и П.	22.45
1837	Belle Vernon, Pa. Бр. Пр. Богор.	25.90
1838	Ansonia, Conn. М. Р. Н. С.	28.17
1839	New York: N. Y. Тов. Зоря	14.85
1840	Lopez, Pa. Бр. св. Никол.	15.00
1841	Monessen, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	33.62
1842	Baltimore, Md. Бр. св. П. и П.	16.53
1843	Shamokin, Pa. М. Р. Н. С.	237.45
1844	Mt. Carmel, Pa. Сестр. Бр. Пр. Богор.	8.35
1845	West Pawlet, Vt. Бр. Пр. Богор.	17.40
1846	Pittsburg, Pa. М. Р. Н. С.	128.90
1847	Yatesbcro, Pa. М. Р. Н. С.	23.96
1848	Terryville Conn., Бр. св. Арх. Михаила	8.48
1850	Elizabeth, N. J. М. Р. Н. С.	37.00
1851	Mayfield, Pa. М. Р. Н. С.	11.65
1852	Butler, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	24.25
1853	Elmira, N. Y. Бр. св. Арх. Мих.	19.26
1855	Breslau, Pa. Бр. св. Андрея	81.17
1856	Cleveland, O. Бр. св. Никол.	7.30
1857	Denning, Ark. Бр. Пр. Богор.	6.90
1858	Ansonia, Conn. Бр. св. П. и П.	89.48
1859	Newakr, N. J. Бр. св. Й. Хрест.	8.00
1860	Hazleton, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	83.51
1861	Scottdale, Pa. Бр. Пр. Богор.	21.04
1862	Olyphant, Pa. Бр. св. Й. Хр.	153.29
1863	Glen Lyon, Pa. Сестр. Бр. Пр. Богор.	17.13
1864	Scranton, Pa. Бр. св. Прор. Илія	101.85
1865	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. П. и П.	43.95
1866	St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Мих.	55.42
1867	Philadelphia, Pa. Тов. Любовь	13.46
1868	St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богор.	54.86
1869	Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	49.50
1870	Brooklyn, N. Y. М. Р. Н. С.	12.42
1871	Old Forge, Pa. М. Р. Н. С.	4.00
1872	Shenandoah, Pa. М. Р. Н. С.	11.25
1873	Yorkville, O. М. Р. Н. С.	6.93
1874	New Florenc, Pa. Бр. св. Василія	7.70
1875	Seymour, Conn. Бр. св. Й. Хр.	21.19
1876	Troy, N. Y. Бр. св. О. Никол.	24.20
1877	Tranger, Pa. Бр. св. П. и П.	84.60
1878	McKeesport, Pa. Сестр. Бр. св. Ольги	7.80
1879	New York, N. Y. Бр. св. Волод.	22.23
1880	Simpson, Pa. Бр. св. Василія	54.65
1881	Canonsdurg, Pa. Сестр. Бр. Пр. Богор.	3.12
1882	Northampton, Pa. Бр. Пр. Богор.	112.35
1883	Allegheny, Pa. Тов. Поступъ	11.77
1884	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Волод.	24.66
	Разомъ приходъ вôдъ 15 мая до кôнця юнія	5,811.73
	Готôвка въ кôньцемъ 15 мая була	16,485.44
	Разодъ доходъ	22,297.17

Розходъ:

VIII Голов. Конвенція въ Shamokin, Pa.	1,977.19
Пенсія бувшого голов. секрет. и касієра (послѣдна часть) и дрôбнѣ почтовѣ выдатки за май б. р.	158.96
За два засѣданя Голов. урядниковъ	48.22
М. Курилôвъ Chicago, Ill. запомога	100.00
Ю. Гаврилка Granville, N. Y. „	100.00
Е. Дурнякъ Pittsburg, Pa. „	100.00
Посмертне по бл. п. М. Смій Jersey City, N. J.	600.00
„ „ „ „ С. Осюракъ Breslau, Pa.	600.00
„ „ „ „ А. Цьолка Ansonia, Conn.	20.00
„ „ „ „ Д. Лепакъ Olyphant, Pa.	600.00
„ „ „ „ К. Ромцьо Ansonia, Conn.	300.00
Органови Союза за юній	458.80
Платня Голов. Уурядниковъ за юній б. р.	105.00
За кортовѣ справы	65.00
Почтовѣ выдатки Голов. секр. за юній	18.35
Разомъ розходъ вôдъ 15 мая до кôдьця юнія	5,251.52

Зôставленє:

Разомъ доходъ єсть	22.297.17
Розходъ вôдъ 15 мая до кôньця юнія	5,251.52
Готôвка зъ кôнцемъ юнія б. р.	17,045.65
Пожички	1,507.90
Понеже о. Констанкевичь зôставъ звôльненый VIII. Голов. конвенцію вôдъ довгу	138.00
То пожички съ кôньцемъ юнія б. р. суть	1,369.90
Загальный станъ касы зъ кôньцемъ юнія б. р.	$18,415.55

А. Шаршонь, касієръ,
С. Ядловскій, секретарь,
К. Кирчôвъ, председатель.

Памятайте на „Рускій Народ. Фондъ въ Америцѣ"!

Що чувати въ свѣтѣ.

ТИМИ днями удавъ ся царь на полудне, щобы попращати ся зъ вôйскомъ, вôдходячимъ на поле вôйны. Переглядъ вôйска вôдбувъ ся въ Коломнѣ, почôмъ царь мавъ коротку промову до жовнярôвъ. Пôсля промовы взявъ царь до рукъ святый образъ, и сидячи на кони, поблагословивъ вôйскô въ имени своимъ и царицѣ. Пôдчасъ того всьо вôйско приклякнуло.

Такъ отже въ имя Боже новѣ тысячѣ молодыхъ и здоровыхъ людей пôйдуть на рѣзню люту, на смерть, если не вôдъ кулѣ неприятеля, то вôдъ страшнѣйшого еще ворога — заразы.

—

ЗЪ ПЕВНОГО жерела доносять, що бувшій міністеръ фінансôвъ, а теперѣшный президентъ російского міністерства, удавъ ся до Берлина въ тôй цѣли, щобы выеднати у нѣмецкихъ банкирôвъ пожичку для російского правительства, котре теперь въ наслѣдокъ вôйны потребуе дуже богато грошей. Въ замѣну за се мае російске правительство поробити деякѣ полекшѣ въ вôдносинахъ торговельныхъ Росіи зъ Нѣмеччиною.

—

НѢМЕЦКІЙ цѣсарь, котрый е властителемъ російского Віборского регіменту, выславъ телеграму зъ желанями до жовнярôвъ зъ того полку, котрѣ выѣжджають тими днями на поле вôйны, щобы гôдно боронили своея вôтчины передъ ворогами. Дипльоматичнѣ круги приписували тôй телеграмѣ политичне значѣне. Однакъ нѣмецкѣ урядовѣ часописи рѣшучо заперечили, мовбы та телеграма мала политичне значѣне.

—

ВЪ МѢСТѢ Бѣлгородѣ въ Сербіи прийшло на улици до бійки помѣжъ социялістами а официрами. Причиною бійки було се, що официры заховували ся обиджаючо супроти цивільного населеня въ день королѣвскихъ имянинъ. Официры въ бійцѣ зô социялістами ужили оружя и забили якихъ 200 людей.

—

НОВѢ революційнѣ подвиги въ Македоніи выкликали въ дипльоматичныхъ кругахъ у Вѣдни велике занепокоене. Недавно бувъ у Вѣдни князь болгарскій Фердинандъ, тамъ выяснивъ вôнъ ситуацію политичну въ Болгаріи и мѣжъ иньшимъ сказавъ, що дуже побоюе ся, абы цѣла Болгарія не повстала разомъ зъ Македонцями на случай, коли бы Росія зôстала побита на далекôмъ Сходѣ.

—

Вôйна на далекôмъ Сходѣ.

Телеграмы.

Ню-Чвангъ 8 липня. Японцѣ бомбардують нôчь въ нôчь Портъ Артура. Погода е гарна, и если такъ довше потреває, то военнѣ операціи на сушѣ зôстануть зъ великою енергією на ново предприняті.

Чіфу 10 липня. Тутъ доносять, що японьска дивізія, котра прибула зъ пôвночи, укрѣпила ся въ вôддаленю 7 миль вôдъ Порту Артура; друга дивізія, що прибула зô всходу, зводить завзятѣ борбы зъ Росіянами, щобы заняти высоко понадъ мѣстомъ и портомъ положенѣ горбы. Оденъ Росіянинъ росказуе, що Японцѣ въ ночи 6. липня на три милѣ пôдôйшли пôдъ Портъ Артура и тутъ сильно укрѣпили ся. На всходѣ вôдъ Порту Артура вже вôдъ 4. с. м. зводять ся завзятѣ борбы. Японьскѣ кораблѣ вздовжъ побережа, острѣлюють російскѣ позиціи на высшихъ мѣсцяхъ. Богато е убитыхъ и раненыхъ, зъ приватныхъ домôвъ роблять шпиталѣ вôйсковѣ. Головна японьска сила е вôддалена вôдъ Порту Артура на 10 миль. Въ ночи дня 2, 3 и 4. липня острѣлювала японьска фльота вôдъ полудня, улицѣ Порту Артура. Не заподѣяно значнѣйшои шкоды. Росіяне доносять, що фльота ихъ затопила 10 японьскихъ торпедовцѣвъ, котрѣ хотѣли затопити російскѣ кораблѣ наладованѣ углемъ.

Токіо 10. Въ пятницю вечеръ 8. липня, пôдчасъ морской бурѣ, наближили ся японьскѣ торпедовцѣ до Порту Артура. На другій день рано заатаковавъ японьскій торпедовецъ російскій кружлякъ Аскольдъ. Результатъ битвы поки що незвѣсный. Аскольдъ давъ огня до торпедовця, при чôмъ двохъ пôдофіцирôвъ зôстало зраненыхъ.

Петербургъ 10. Генералъ Сахаровъ телеграфуе тутъ, що японьскѣ вôйска заняли Кайчавъ. Російскѣ страты въ забитыхъ и раненыхъ не переходять числа 150. Ген. Сахаровъ додае еще, що Японцѣ находять ся на дорозѣ ведучôй до Инкова.

Лондонъ 10. Тутъ телеграфують, що генералъ японьскій Койцумі зôставъ пострѣленый въ бедро въ битвѣ пôдъ Кайчавъ.

Токіо 10. Генералъ Курокі доносить, що вôддѣлъ японьского вôйска побивъ 300 російскихъ козакôвъ и занявъ Ганчангъ. Пополудни 5. липня вôддѣлъ російскои кавалеріи напавъ на вôйско японьске при входѣ до прорѣзу Фенчу зъ пôвнôчнои стороны. Однакъ Японцѣ вôдперли атакъ, и заняли входъ до прорѣзу. Японцѣ мають 4 вбитыхъ а 3 пораненыхъ.

Петербургъ 10. Балтійска фльота улае ся на далекій всхôдъ, щобы получити ся зъ фльотою портъ-артурскою и владивостоцкою. Заходить тôлько трудность, де мае тота фльота заосмотрити ся въ вугле, бо французске правительство оголосивши свою невтральнôсть, не може позволити въ своихъ пристаняхъ набирати угля.

Инковъ 11. Японьскѣ кораблѣ показали ся въ поближу Кайчавъ. Догадують ся, що на тихъ корабляхъ е японьске вôйско, котре мае бути выладоване въ Инковѣ на сушу. Мѣсто Кайчавъ заняли вôйска ген. Оку. Японьскѣ вôйска стало посувають ся на передъ.

Токіо 11. По тридневôй завзятôй битвѣ, котру характеризують яко роспучливый нападъ Японцѣвъ и завзяту оборону Росіянъ, заняла остаточно армія ген. Оку мѣсто Кайчавъ и прогнала Росіянъ на пôвнôчь въ напрямѣ до Гайченгъ. Вôйска російскѣ въ силѣ около 30.000 заняли горбки коло мѣста Кайчавъ. Операціи военнѣ коло Кайчавъ розпочато минувшои середы въ той спосôбъ, що Японцѣ прогнали першу оборонну лѣнію Росіянъ зъ горбкôвъ лежачихъ на полудне вôдъ Кайчавъ, и самѣ заняли тѣ позиціи. Росіяне цофнули ся на пôвнôчь. Того самого дня ударило японьске праве крило, що стояло въ полудневo–заходнôй сторонѣ мѣста Кайчавъ на меньшій вôддѣлъ російскій и побило його на голову. Вôдтакъ зъ цѣлою силою ударили Японцѣ на Кайчавъ. Борба була дуже завзята. Росіяне боронили мѣста зъ великою завзятостію. Вкôнци мусѣли улягчи перевазѣ японьскôй, котрѣ сейчасъ заняли мѣсто. Якѣ страты въ людяхъ понесли Японцѣ и Росіяне, доси не звѣстно.

Чіфу 11. Часопись »Новый Край«, що выходить въ Портѣ Артура, пише про атаки Японцѣвъ на се мѣсто, що слѣдуе: Коло Порту Артура ведуть ся страшнѣ борбы. Выслѣдôвъ не оповѣщуе ся, але суть они загально звѣснѣ. Росіяны выслали вôддѣлъ вôйска, котрый мае выслѣдити яка е сила Японьцѣвъ и якѣ ихъ рухи. Подають силу Японьцѣвъ въ околици Порту Артура на 30.000, однакъ сила та е за слаба, щобы зъ нею поривати ся на таку крѣпость якъ Портъ Артура. Здае ся, що Японьцѣ выжидають пôдмоги".

Оденъ Европеець, котрый прибувъ тутъ зъ Портъ Артура, розказуе, що Японьцѣ дня 10 липня выслали кôлька торпедовцѣвъ, котрѣ мали дôстати ся до самои пристаны. Однакъ они зôстали вôдпертѣ. Говорить такожъ, що 7. липня зведено завзяту битву коло Портъ Артура. Въ тôй битвѣ зôстали Японцѣ побитѣ, однакъ Росіяне стратили около 1000 забитыхъ.

Петербургъ 12. Російскій кореспондентъ телеграфуе тутъ зъ Мукденъ, що въ понедѣлокъ 11. липня заатакували Японьцѣ російскѣ позиціи коло Порту Артура. причôмъ въ наслѣдокъ експльозіи російскихъ мінъ стратили около 30,000 люда въ забитыхъ и раненыхъ и зôстали примушенѣ до вôдвороту. Бракъ урядового потвердженя.

Чіфу 12. Доносять тутъ, що минувшои суботы о годинѣ осьмôй рано 5 російскихъ кружлякôвъ и кôлька торпедовцѣвъ, выплинуло зъ Порту Артура и острѣлювало японьскѣ позиціи на всхôднôмъ побережу. До пристани повернули доперва вечеромъ. Догадують ся, що они заатакували фльоту адм. Тоґа и приневолили еѣ до утечѣ.

Токіо 12. Адміралъ Тоґо доносить, що около пôвночи дня 11. липня, кôлька його торпедовцѣвъ дôстало ся до самои пристаны Порту Артура, и тамъ заатакували російскій корабель Діяну. Чи корабель затопивъ ся, не знати еще. Японьскѣ човны повернули надъ раномъ до своеѣ фльоты неушкодженѣ.

Лондонъ 12. Телеграфують тутъ, що армія російска пôдъ проводомъ ген. Келлера и армія Курокого, стоять напротивъ себе по обохъ бокахъ рѣки Ліянгъ, готовѣ до битвы. Оба вôйска зъ нетерпеливостю ожидають гасла до борбы.

Ню-Чвангъ 12. Китайцѣ, котрѣ тутъ прибули зъ военного терену оповѣдають, що Росіяне на цѣлôй лѣніи цофають ся передъ Японьцями. Росіяне працюють зъ великимъ поспѣхомъ надъ укрѣпленемъ мѣста Тачекіао.

Петербургъ 12. Круги рядовѣ суть тутъ затревоженѣ вѣдомостю про посуване ся арміи японьскои въ напрямѣ до Тачекіао. Також догадують ся, що кружлякъ »Аскольдъ« зôставъ японьскими торпедовцями цѣлковито знищеный.

Петербургъ 12. Урядовый выказъ слабыхъ и раненыхъ въ Манджурскôй російскій арміи вказуе, що выпадки слабосты въ російскій арміи вôдъ часу настаня дощôвъ значно побôльшили ся. Зъ того выказу видно також, що вôдповѣдно до числа, далеко бôльше е слабыхъ и зраненыхъ офіцерôвъ, чимъ простыхъ жовнярôвъ. До часу настаня дощôвъ, то е до 26 червня, захорувало, або зôстало раненыхъ офіцерôвъ 71 на тысячь, пôдчасъ коли простыхъ жовнярôвъ лишь 39 на тысячь. По дощевôмъ періодѣ число слабыхъ або зраненыхъ офіцерôвъ взросло на 94, а простыхъ жовнярôвъ на 46 на тысячь. Выпадкôвъ заразливыхъ хоробъ выпадае пересѣчно 9 на тысячь.

Ліао-Янгъ 12. Тутъ пануе страшна спека. Термометерь показуе нынѣ 104 степенѣ Фарнгайта въ тѣни.

Петербургъ 13. Велике вражѣне выкликала тутъ депеша телеграфічна, що Японьцѣ въ недѣлю въ ночи приступили до штурму Порту Артура, натрафили однакъ на російскѣ міны, уставленѣ на сушѣ въ закритыхъ мѣсцяхъ и понесли страшну страту. Забитыхъ и пораненыхъ е около 30.000 люда. Звѣстка та прибула насамперѣдъ вôдъ кореспондента одной російскои часописи а опôсля вôдъ ген. Алексѣева, однакъ поки що не е урядово стверджена.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель — КОНСТ. КИРЧÔВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЪ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель ... С. Митренко, OLYPHANT, PA.
Заст. секретаря ... Йос. Кульчицкій, BALTIMORE, M.D.
Заст. касіера ... А. Янковичъ, MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій ... St. Louis, Mo.
А. Семаницкій ... Trauger, Pa.
Ник. Дембицкій ... Mahanoy Plane, Pa.
К. Кобанъ ... Olyphant, Pa.
Ал. Сорока ... Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ ... New York City.

Ихъ заступники:

Ив. Сенько ... Jessup, Pa.
Ив. Поснианко ... Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій ... Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій ... Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій ... McKeesRocks, Pa.
Ив. Воргачъ ... Mt. Carmel, Pa.

Головный организаторъ:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 доляровъ посмертного за мужа, а 300 доляровъ за жену и другі запомоги въ разѣ инныхъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашй дѣти за танїй грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ достанете больше якъ деинде.

ОГОЛОШЕНЕ.

ВП. П. СЕКРЕТАРѢ СОЮЗА!

Прошу разъ на все собѣ запаматати, що грошѣ належачи до Р. Н. Союза выписуе ся на имя: Alex Sharshon, treas., Shamokin, Pa., а не на мое имя, тобто тй мони ордеры и чеки выписаній на имя Alex Sharshon засылайте просто до мене а я самъ вôдошлю до касіера.

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза", на пôдставѣ котрого члены приступаючи до „Союза" а маючи высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ метрику уродженя.

С. Ядловскій, гол. секретарь.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

МАРІЯ БѢЛОВЪ, жена Ивана и членъ Р. Н. С. вôд. 17. West Pawlet, Vt. упокоила ся 5. Юлія б. р. Покôйна походила зъ Волѣ мигорової, Лѣско, Галичина. До Р. Н. С. належала вôдъ 24 Sept. 1898.

ФТЕОННА КУРИЛА, жена Илька Курилы, члена братства св. Арх. Михаила и Р. Н. Союза, вôддѣлъ 14, въ St. Louis, Mo., упокоилась дня 3-го Юнія въ Галичинѣ, село Криниця, повѣтъ Новый Санчь. Покôйна выѣхала до краю перед 4. мѣсяцами на покрѣплене здоровля и нагла смерть не дала ей побачити ся зъ мужомъ. Оплакуе ей мужь и одно мале дитя.

Вѣчная память!

Рухъ въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ПОВѢДОМЛЯЄМО

всѣхъ членôвъ бр. св. Йоана Хрестителя въ Seymour, Conn., що рôчный мітинґъ вôдбуде ся въ суботу 30-го Юлія о г. 7 вечеръ. На той мітинґъ мае кождый членъ явити ся пôдъ карою $1.00. На тôмъ мітинґу буде прочитане справоздане касове за послѣдный рôкъ, такожь будемо принимати новыхъ членôвъ за половину вступного. Тожь напоминаю всѣхъ братôвъ, щобы появили ся на той мітинґъ и выровнали свôй довгъ залеглый. Братя, спѣшѣть и корыстайте зъ тои доброи нагоды, забеспечѣть себе, бо нѣхто не знае кого яка доля чекае.

За урядъ братства: Николай Сивѣй, предсѣд., Стефанъ Вислоцкій, касіеръ, Василь Ванъ, секретарь.

ЗАВѢДОМЛЯЮ

членôвъ бр. св. Володимира въ Ню Йорку, вôд. Союза 108, що мітинґъ вôдбуде ся дня 23. Юлія въ суботу. Всѣ члены мають явити ся, бо маемо порадити ся въ справѣ вечерка и другихъ важныхъ справахъ. Мітинґъ вôдбуде ся тамъ де все.

Антôнъ Шеремета, секретарь.

БРАТСТВО

св. прор. Илія, вôд. 40, въ Scranton, Pa. буде утримувати дня 24-го Юлія рôчный мітинґъ, на котрôмъ буде предложене справоздане касове. Протое взываю всѣхъ членôвъ того братства, щобы на тôмъ мітинґу безусловно появились.

За Урядъ Братства: Симеонъ Цьпакъ, предс., Андрей Ґела, секретарь, Андрей Вилацкій, касіеръ.

ПОВѢДОМЛЕНЕ.

Симъ повѣдомляемо всѣхъ Русинôвъ мешкающихъ въ околици Ansonia, Derby, Shelton, Seymour и Waterbury, Conn., що братство св. АА. Петра и Павла въ Ansonia, Conn. буде принимати въ мѣсяцю Юлію новыхъ членôвъ за пôвъ вступного. Хто хоче пристати до згаданого Братства нехай прийде на мітинґъ, котрый вôдбуде ся въ остатню Недѣлю въ мѣсяцю. Братя спѣшѣть, выкорыстайте ту добру нагоду та забеспечѣть себе и родину. Братя вступайте громадно до Братства и до Р. Н. Союза, бо тамъ наша сила

За Урядъ Братства: Алексій Горбаль, предсѣд., Петро Пелешъ, секр., Михаило Грацъ о. касіеръ.

ПОВѢДОМЛЯЄ

ся всѣхъ членôвъ бр. св. АА. Петра и Павла вôд. 114 въ Dunmore, Pa. що на будуче мітинґи братства будуть вôдбуватись, въ домѣ Ивана Фецка, але въ салі Андрея Царика пôдъ ч. 740 E. Drinker Str.

За урядъ бр. Василь Рошко, предс., Михайло Дзюба, секр., Иванъ Фецко, касіеръ.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

Клюбу Чотырохъ Михайловъ (вôддѣлъ Союза 70 вôдбувъ ся дня 1. Юлія б. р. на котрôмъ выбрано слѣдуючий комітетъ: Андрей Сандовичъ, предсѣдатель; Михаилъ Сидоръ, заст. предсѣдателя; Михаилъ Келичава, секретарь; Михаилъ Капишакъ, заст. секретаря; Лукачь Павелчакъ, касіеръ; Михаилъ Бережнякъ, заст. касіера; Тарасій Хвалинъ, Антôнъ Телепъ и Тимко Сандовичъ, надзирателѣ хорыхъ; Михаилъ Сладикъ и Юрко Сидоръ, дверники; Иванъ Гіжовскій и о. Ник. Пôдгорецкій, контрольна комісія; Лукачь Павлунякъ, капитанъ; Теодоръ Яцула, до фаны.

ВСТУПАЙТЕ ДО БРАТСТВА И ДО СОЮЗА.

Велике нещастє спôткало нашого брата Ивана Бобаля, члена вôддѣлу 67 Р. Н. Союза въ Ботлеръ, Па. Робивъ вôнъ въ Пресдъ Стілъ Каръ Ко. въ Микисраксъ, Па и дня 7 юлія пôшовъ здоровый до роботы, але стало ся такъ, що кусень желѣза скочивъ ему до ока, такъ що око сейчасъ ему вытекло и вôдвезли его до мѣсцевого шпиталя о пôвъ до пятои пополудни а 10 юлія перевезли его до шпиталя въ Питсбурґу. Братъ Ив. Бобаль бувъ членомъ нашого вôддѣлу вôдъ початку его заложеня и то добрымъ членомъ.

Дайте позôръ на се вы всѣ, що не належите до жадного братства нѣ Союза и дайте себе забеспечити, бо нещастє звычайно несподѣвано приходить а що трафить ся одному те саме може ся трафити и другому. Поздоровляю всѣхъ чесныхъ Русинôвъ.

Иванъ Бунта, Box 611, Butler, Pa.

— МѢСЦЕВЫЙ секретарь и касіеръ вôддѣлу Р. Н. Союза всѣли на корабель, Кайзеръ Вилгельмъ дня 12 Юлія въ Ню-Йорку и поѣхали до краю. Секретарь Федоръ Панцьо, касіеръ Осифъ Судя. Оба походили зъ Галичины, села Тилявы де и повернули. Желаемо имъ щасливои дороги.

Иванъ Парилякъ.

— ЯКЪ звѣстно, мы Русины въ Сейръ, Па, заложили тутъ братство Пресв. Богородицѣ, котре належить такожь до Союза. Урядниками маемо такихъ: Ст. Яцко, предсѣд., Павло Андрѣщакъ, касіеръ, В. Ротко, секретарь. Теперь нашъ братъ касіеръ выбждае зъ родиною до краю. Касу вôддавъ намъ въ якъ найлѣпшôмъ порядку, за що ему сердечно дякуемо якъ и за всѣ труды що положивъ коло нашого братства, та желаемо ему, щобы щасливо заѣхавъ до краю и назадъ до насъ вернувъ. А вы Русины зъ Сейръ, вступайте громадно до нашого братства и до Союза. Не жалуйте тыхъ пару центôвъ не мѣсяць выдати на свою корысть, бо неоденъ зайде до готелю тай за оденъ разъ стратить больше якъ выдавбы на мѣсяць до братства и до Союза. не жалуе тыхъ грошей хочь они не принесуть ему жадного хôсна а лишень шкоду. На другій мѣсяць, 14 Августа будемо мати мітинґъ. Прийдѣть до насъ а приймемо кождого мѣжъ себе якъ брата.

Вас. Ротко, секретарь.

— ОБДАРУВАВЪ Богъ гарнымъ хлопчикомъ, Василя Кочкодана, члена братства св. Йоана Хрестителя и Р. Н. Союза зъ Мікиспортъ, Па, котрому при крестѣ дано имя Володимиръ. Гарно гостѣ забавялись на хрестинахъ и жичили щобы той сынокъ живъ на потѣху родичамъ, и колись мôгъ бути щирымъ Русиномъ и патріотомъ Руси американьской.

Гость.

ВЪ ПАМЯТЬ ОСНОВАНЯ БРАТСТВА св. Володимира въ Ню Йорку вôдбуде ся Перший Вокально-Декламаторскій Вечерокъ полученый зъ забавою и спѣвами, въ сали Блашинського ч. 414 E. 5th Str. New York, въ суботу дня 30. Юлія 1904. На той вечерокъ запрошуемо всѣхъ чесныхъ Русинôвъ зъ Ню Йорку. Вступъ вôдъ особы 25 центôвъ. Тикетъ буде можна достати въ касѣ вôдъ 6 до 8 години. Початокъ о 7 г. вечеръ. За добру забаву ручить Комітетъ:

Андрей Вовкъ, Яковъ Лошко, Антôнъ Шеремета.

ЗГУБИВЪ

банкову книжку Русинъ Гр. Андруховъ въ Канадѣ. Хто єѣ знайшовъ, то зволить єѣ вôддати пôдписаному (бо и такъ грошей на нѣй въ банку нѣ дôстане) а одержить гарну нагороду.

Gregory Andruchow, Suffield, Assa. Canada.

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

ДЕ ЄСТЬ?

Стефанъ Добровольскій. Поѣхавъ до Канады сего року 29 мая. Хтобы о нѣмъ довѣдавъ ся, зволить дати вѣдомôсть его брату на адресу:

Dmytro Dobrowolski, P. O. Neche, Riverside Farm, N. D.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Липень.

21	Ч.	Прокопій
22	П.	Панкратій
23	С.	15 Муч. въ Никополи
24	Н.	Єфимія
25	П.	Прохъ и Иларій
26	В.	Гавріилъ Арх.
27	С.	Акила Апост

— БЕРЛИНЬСКА поліція приловила злодѣя, котрый недавно тому вломавъ ся до касы въ Сенъ Луі и закравъ тамъ много грошей. Въ Америцѣ звавъ зôнъ себе Иванъ Майеръ. а утѣкши до Европы змѣнивъ свое назвиско на Нанте Матишикъ.

— 70 ЛЮДЕЙ, що выратувались вôдъ смерти при затопленю ся парохода „Норґе" вже прибули до Америки. Многі зъ нихъ мають раны по рукахъ и ногахъ.

— МИНУВШОГО тыжня вôдвидѣло всесвѣтну выставу въ Сенъ Луі 592.303 осôбъ. Вôдъ самого отвореня до 10. липня вôдвидѣло выставу 4,093,226 осôбъ.

КАТАСТРОФА НА ЖЕЛѢЗНИЦИ.

Нещастє рѣдко коли приходить саме, а все въ парѣ зъ другимъ. Ледви що похоронено жертвы зъ затопленого корабля Слькумъ, еще не вôднайдено жертвъ зъ корабля Норґе, а вже е нова катастрофа, але вже не на мори, а на сушѣ. Прогульковый потягъ, заложеный зъ двайцять возôвъ, котрый тягнули двѣ машины, въ вôддаленю кихъ 1000 ярдôвъ вôдъ стаціи Мідвейлъ, Мас. зôставъ пôхканый зô заду другимъ треномъ тягаровымъ. Наступивъ страшный тряскôтъ а послѣдный возъ розбивъ ся на кусники. Въ возѣ тôмъ якъ такожь и у всѣхъ другихъ ѣхало дуже много осôбъ, такъ що многі мусѣли стояти. Цѣла прогулька складала ся зъ 1000 осôбъ. Згинуло 17 осôбъ а 50 зôстало тяжко покалѣченыхъ. Якъ доносять, була се прогулька нѣмецкого клюбу въ Гобокенъ. Отже Нѣмцѣвъ стрѣчае вже другій разъ нещастє, бо на корабли Слькумъ такожь були самі Нѣмцѣ.

— БОРБА въ поліцією въ Варшавѣ. 20. червня вечеромъ выбухъ у Варшавѣ пожаръ у фабрицѣ въ дѣльници, де мешкали переважно робôтники. Довкола мѣсця пожежѣ зôбрала ся численна товпа робôтничого народу, приглядаючись страшному видовищу. Зъ товпою почала поліція робити порядокъ, на московскій ладъ, штовхаючи и потручуючи, хто навинувъ ся пôдъ руки. Одного робôтника поліцейникъ ударивъ такъ сильно рукоятю вôдъ шаблѣ въ груди, що той упавъ на землю. На видъ упавшого товариша, робôтники кинули ся на поліцейника и такъ его змасакрували, що вôддавъ духа. На помôчь заатакованымъ надбѣгли иньші поліціянты и козаки въ силѣ около 50 людей. Однакъ робôтники не уступили. Случайно лежала тамъ цѣла купа камѣня до мощеня улиць. Въ одной хвили та купа щезла, а на поліцію посыпавъ ся камѣнный градъ середъ окликôвъ: „Геть въ царатомъ! Нехай живе свобода!" Удары каменѣвъ були влучни та успѣшні, колькохъ поліцейникôвъ злетѣло зъ коней, а цѣлый вôддѣлъ почавъ скоро завертати. Зателефоновано по вôйско и вскорѣ появивъ ся вôддѣлъ салдатôвъ, котрый давъ двѣ сальвы. Успѣхъ сальвъ бувъ такій, що 8 робôтникôвъ упало раненыхъ, або убитыхъ. По сторонѣ поліціи мало упасти трупомъ 8 осôбъ, а поверхъ 30 потерпѣло тяжшй и лекшй раны.

— НОВА польска гімназія мае бути отворена въ Новôмъ Торзѣ зъ початкомъ 1-го вересня. Буде се 31-а польска гімназія въ Галичинѣ, мѣжъ тымъ якъ Русины, котрыхъ е столько, що Поляковъ, не годнѣ дождатись отвореня пятои гімназіи въ Станиславовѣ!

Псы — шпеґунами.

Коли въ нѣмецкихъ баталіонахъ стрѣльцѣвъ роблено перший пробы зъ военными псами, одна французка наукова часопись писала про се що слѣдуе:

Уживаный въ Нѣмеччинѣ до военныхъ цѣлей вôвчарскій песъ, е неоцѣненый. Нѣякимъ въ свѣтѣ средствомъ не можна його приманити. Такій песъ робить враженє, мовбы вôнъ самъ мавъ почуте своеи вартости и здававъ собѣ справу зô службы, до якои люде його уживають. Кожда нѣмецка военна сторожа мае кôлька такихъ псôвъ, котрі суть роздѣлені помѣжь поодинокихъ вартôвникôвъ. На шіи носить такій песъ скôряну торбину. Коли жовнѣръ стоячій на вартѣ спостереже когось, сейчасъ посилае пса, щобы звѣдавъ чи се неприятель чи свôй чоловѣкъ. Песъ вже зъ далека пôзнае нюхомъ зъ кимъ мае до дѣла. Коли поверне, дае особливими знаками и витемъ вартôвникови до зрозумѣня, чи грозить йому яке небезпеченьство, чи нѣ. Такъ само въ ночи повѣдомляе песъ вартôвника рôжними голосами про обороты неприятеля. Тогдѣ вартôвникъ або удае ся разомъ зъ псомъ до найблизшого поготовля вôйскового и доносить о грозячôмъ небезпеченьствѣ, або самъ лишае ся и слѣдить дальше неприятеля а посылае пса. Розумъ тыхъ псôвъ е дуже великій; привызчаюють ихъ до вѣрности и. привязаня и вчать ихъ розпôзнавати россійскі и французкі мундуры. Суть они небезпечні тымъ, що не звертають на себе уваги, бо хтожь бы стерѣгъ ся блукаючого песика, що всюде залѣзе навѣть и до хаты? Шпіона на кони кождый завважае, але хтобы припускавъ, що малый песикъ е шпіономъ?

Адресы визначнѣйшихъ руськихъ часописей въ старôмъ краю.

„Буковина" (3 разы тыждено) $4.00 на рôкъ, ул. Петровича ч. 2. Черновцѣ, Bukowina, Austria.

„Воля" (соціяліст. тыжденникъ) $1.00 на рôкъ, ул. Ліндого ч. 8. Львôвъ, Galicia, Austria.

„Гайдамаки" (тыжденникъ) $2.00 на рôкъ, ул. Баторія ч. 24. Львôвъ.

„Дзвінок" (для дѣтей, 2 разы на мѣсяць) $1.50 на рôкъ, пл. Стрѣлецка ч. 6. Львôвъ.

„Діло" (дневникъ), $10.00 на рôкъ, улиця Баторія ч. 24. Львôвъ.

„Комар" (гумористичн., два разы на мѣсяць) $2.00 на рôкъ, ул. Собѣщиньского ч. 8. Львôвъ.

„Літ. Наук. Вістник" (разъ на мѣсяць) $4.50 на рôкъ, ул. Чарнецкого 26. Львôвъ.

„Новий Громадський Голос" (2 разы на мѣсяць) $1.50 на рôкъ, ул. Чарнецкого 26. Львôвъ.

„Поступ" (тыжденникъ) $1.50 на рôкъ, Коломыя, Народный Домъ I. пов., Galicia, Austria.

„Промінь" (2 разы на мѣсяць) $1.50 на рôкъ, Вашкôвцѣ н. Ч. Bukowina, Austria.

„Руслан" (дневникъ) $8.00 на рôкъ, пл. Домбровского ч. 1. Львôвъ.

„Ruthenische Revue" (2 разы на мѣсяць) $1.50 на рôкъ, Gersthoferst, 32. Wien, Austria.

„Свобода" (тыжденникъ) $1.00 на рôкъ, ул. Баторія 24. Львôвъ.

Всячина.

ЧИСТОТА — СЕ ПОЛОВИНА ЗДОРОВЛЯ.

Найважнѣйшимъ условемъ здоровя, е удержане тѣла въ чистотѣ. Передовсѣмъ треба дбати о чистоту скôры. Скôра хоронить тѣло вôдъ всякихъ хоробъ; въ нѣй е повно отворôвъ, котрыми дыхае тѣло и выдѣляе зъ себе непотрѣбнй, зужитй, шкôднй матеріи. Тому треба удержувати скôру въ чистотѣ, щобы на нѣй не творивъ брудъ скорупы, дебы могли жити рôжнй галапасы. Брудъ змывае чоловѣкъ водою, въ лѣтѣ если купае ся, въ зимѣ если мые ся. При мытю треба все натирати скôру, щобы зъ неѣ злущити нагромадженый брудъ. Дуже здорово е умивати щоденно крôмъ лиця и рукъ, также ноги, груди, голову зъ каркомъ и пахи. Добре е уживати при мытю мыла. По купели або умытю треба якъ найскорше сильно ажъ до червоности вытерти тѣло ручникомъ. Передовсѣмъ майнеры, котрй въ брудѣ працюють, повиннй щоденно змывати цѣле тѣло, если хочуть бути здоровыми.

А МОЖЕБЫ ВÔДСИДѢТИ?

Кождый жертвуе те, що мае. Панъ дае грошѣ, а мужикъ — часъ, бо сей его нѣчо не коштуе. Про таку патріотичну жертву пише одна російска часопись.

До одного села прибувъ начальникъ повѣту, щобы супротивъ вôйны зарядити складку на тов. Червоного Хреста. Зôбравъ селянъ довкола себе и розпочинае патріотичну промову. Выхвалюе хоробрость російскои арміи та еи геройства на далекôмъ Сходѣ, славить непобѣдимôсть російского оружя и кôнчить горячимъ покликомъ до патріотизму присутныхъ. Тй однакъ зъ цѣлои одушевленои бесѣди старшины розумѣють лише то, що кождый зъ нихъ мусить дати по три рублѣ. Успѣхъ патріотичнои промовы бувъ цѣкавый. По добрôй хвили выступае зъ помѣжь громады старенькій мужикъ и высказуе таке бажане своихъ одномышленниковъ: „Та може кождый зъ насъ вôдсидѣвъ бы тй три рублѣ"...

Певне всякій патріотизмъ и его доказы треба пошанувати. Однакъ, що изъ патріотичного сидженя въ арештѣ — не выйшлабъ нѣяка пôльга арміи, що проливае теперь свою кровь за славу деспотичнои матушки Росіи — се рѣчь певна. А годѣ и се промовчати, що колибъ изъ такихъ неуловимыхъ датковъ якъ „сидженe въ арештѣ" могла бути яка корысть, то се булобъ дуже добре, бо показуе ся, що богато грошей зложеныхъ на „Червоный Хрестъ" рôжнй людцѣ закрали. Отъ недавно нагнали одного вызначного члена Головнои Управы Червоного Хреста за крадѣжь грошей. А тутъ на соромъ, нашй зрадники национальнй збирають грошѣ на „Червоный Хрестъ": Хто знае чи и они не мають смолы въ рукахъ.

ЗВÔДКИ БЕРУТЬ СЯ „КАЧКИ"?

Тимъ цѣкавымъ питанемъ занявъ ся спôвробôтникъ »Journal-ю«, высланый на поле вôйны. За кождою арміею, говорить вôнъ, ступае окрема армія авантурниковъ та всякихъ пôдозрѣныхъ людцѣвъ. Тй campfollowers належать до найрôжнорôднѣйшихъ народностей. Тутъ и Швайцары, и Нѣмцѣ, и Бельґійцѣ, и Французы и т. д. Вони продають и купують всьо: волы, лошаки, муку, горѣвку, вино и т. п. Торгують гуртомъ и нарôжно. Займають ся тимъ и женщины (дуже недвозначного поведеня), зовсѣмъ такъ, якъ и звѣснй всѣмъ „гієны поля битвы". Специяльнымъ промысломъ того рода людей являесь торговля военными вѣстями. Промыслъ дохôдный и легкій. Попаде такій „промысловець" для закупна своихъ товарôвъ въ невтральне мѣсто або пристань, пр. Чіфу, Тенцінъ, Шанхай-гуанъ, сейчасъ удае ся до „специяльныхъ военныхъ кореспондентôвъ" анґлійскихъ та американьскихъ ґазетъ. Тутъ и вôдбуваесь торгъ. За доволѣ высокй сумы продають ся „послѣднй вѣсти" буцѣмъ то зъ поля вôйны. Торговцѣ такими вѣстями ажъ надто очивиднй невѣжй, щобы придавати своимъ донесенямъ хочбы вôдтѣнокъ имовѣрности. А про те ихъ товаръ находить ласыхъ покупцѣвъ, котрй сейчасъ розсилають его въ телеґрафічнôй дорозѣ на всѣ стороны свѣта. Зъ того то жерела походять тй рôжнй вѣсти про „кровавй" битвы, побѣды однои або другои воюючои стороны и тимъ подôбнй сензаційнй подѣѣ на поли вôйны, якй въ короткôмъ часѣ показують ся неправдивыми. Такъ и въ подôбный спосôбъ выводять ся военнй „качки"...

МАНДЖУРСКІЙ ТИГРЪ.

Манджурія сливе бôльше, чимъ Сибѣръ, яко перший мысливскій край на свѣтѣ, богацтвомъ звѣрины перевысшае всѣ иншй краѣ. Королемъ лѣсôвъ и рѣчныхъ очеретôвъ е очевидно тигръ, котрый величиною переростае значно свого бенґальского племѣнника. Показуванй доси въ Европѣ сибѣрскй тигры, дають ледви слабе поняте про величезнй розмѣры тигра манджурского. Въ деякихъ околицяхъ Манджуріи нападае тигръ на людей въ ихъ мешканяхъ скачучи на дахъ, зваливши его, паде до середины. Ловы на тигры вôдбувають ся найчастѣйше въ зимѣ. Глубокй ямы покрывають легкими гилякaми, а коли прикрые ихъ снѣгъ, манять тигра живымъ мясомъ або нагôнкою заганяють до лапки, де убивають его списами. Гарне тигрове футро бувае при тôмъ такъ подѣравлене, що для торговлѣ не представляе вже нѣякои вартости.

ПЕРШИЙ ПАРАСОЛѢ.

Тй, котрй думають, що парасоль се здобутокъ новочаснои культуры задивують ся догѣдавшись, що подобу парасолѣвъ вôдкрито вырѣзблену на старыхъ египецкихъ памятникахъ и руинахъ Нінівы. Що парасолѣвъ дуже подôбныхъ до тихъ, якй мы маемо уживали вже давно передъ Христомъ бачимо и зъ того, що ихъ подобу можна часто бачити на старинныхъ грецкихъ начиняхъ. Въ Анґліи почали уживати парасоля доперва въ половинѣ 18 вѣку. Першимъ що уживавъ его бувъ якійсь Джонасъ Генвей, мешканець мѣста Лондону. Немало насмѣяли ся зъ него тогдѣшнй мешканцѣ Лондону заки пôзнали користи зъ сего приряду. Нынѣ уживане парасолѣвъ розширене по цѣлôмъ цивілізованôмъ свѣтѣ.

СМѢШНЕ.

НЕДОГОДА.

Пяниця говорить: Нынѣ вечеръ иду зô шинку и жѣнка сварить ся зô мною; якъ ишовъ рано до шинку то подибавъ священика и вôнъ сваривъ що я иду до шанку. Теперь вже не знати кому догодити? И зô шинку вертаю — зле и до шинку иду такожь зле!... Нема справедливости на свѣтѣ!...

*

— Щожь то Ицку, кажуть щось выратувавъ зъ воды Ивана?

— Ну, якъ я ему не мавъ выратувати, коли вôнъ менѣ виненъ 5 коронъ.

*

Господарь до гостей: Панове прошу, прошу розгостѣть ся, такъ якъ бы вы дома були; бо я дома, то бувъ бы радъ, щобы вы такожь дома були.

*

Слуга на Новый Рôкъ до господаря: „И я вамъ, пане ґаздо вѣншую, щобы вамъ давъ Богъ щастя, здоровля и щобы имъ допомôгъ въ сѣмъ, новôмъ роцѣ прожити бôльше, якъ въ тамтôмъ."

*

Стрѣлець стрѣливъ въ заяця, та трафивъ куропатву. „Се треба собѣ добре запамятати!" — каже самъ до себе; — „якъ чоловѣкъ хоче куропатву убити, то потребуе лише въ заяця стрѣлити."

*

Чоловѣкъ: „Якъ гадаешь Марійко! не зарѣзали бы мы веприка на наше срѣбне весѣлє?"

Жѣнка: „Але прошу я тебе, що бѣдна свинка тому винна, що мы передъ 25 роками побрали ся?!"

*

РАДА ДЛЯ ҐРІНОРÔВЪ.

Коли тобѣ платять грошѣ, то числи ихъ на доляры, але якъ ты платишь, то числи на короны.